Новыя вершы

БАЦЬКАЎШЧЫНЕ

Радзімы вецер,
Ты з усіх вятроў
Мне як натхненне,
Як шчаслівы подых.
Ёсць доўгі шлях,
Дзе мы — як параходы,
Вяртаемся да родных
Берагоў.
Удалечыні
Прыйшлося столькі жыць
І слаць сябрам
Паклоны у канверце...
Ёсць міг такі,
Калі не страх памерці,
А страх —
Цябе ў баю не засланіць.

Яўгенія Янішчыц

Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 41 (972) ГОД XIX 13 КАСТРЫЧНІКА 1974 г. ЦАНА 60 гр.

Усім педагогам — нашым найбліжэйшым сябрам і памочнікам у культурна-грамадскай дзейнасці — з нагоды настаўніцкага свята шлем самыя сардэчныя прывітанні і пажаданні задавальнення ў працы і ў асабістым жыцці.

ПРЭЗІДЫУМ ГП БГКТ
Рэдакцыя „НІВЫ“

З ПЕСНЯЙ НАСУСТРАЧ XXX-ГОДДЗЮ ПНР

ДУЭТ З ГРЭДАЛЁЎ
Удзельніцы сёлетняга фінальнага агляду БГКТ Вера Бранько і Надзея Мазурук з Грэдалёў Бельскага павету.
Фота А. Карпюка

У маленькай школцы

Пачатковая чатырохкласная школа ў Сацах у Нараўскай гміне Гайнаўскага павету складаецца ўсяго з дзевяці вучняў і адной настаўніцы-кіраўніка. Абшырны будынак, добра забяспечаныя мэбляю і вучэбнымі дапаможнікамі класы, чысціня і парадак. З аднаго боку непадалёк абшырнага школьнага панадворка пачынаецца сасновы лес, а з другога, за рачулкай — у засені прысадаў дрэмле сяло.

— Сама я паходжу з Пасечнікаў Вялікіх, што каля Арэшкава на Гайнаўшчыне, — прыгадвае настаўніца сацоўскай школы **Надзея Міхальчук.** — У 1966 годзе закончыла Гайнаўскі беларускі ліцэй. Маім выхавацелем быў наш сардэчны прыяцель і любімы настаўнік беларускай мовы Васіль Сакоўскі. З вялікай прыемнасцю ўспамінаю яго ўрокі. Ён лічыў, што ў мяне ёсць дар мастацкага чытання, і дзе што якое — заўсёды ка мне: „Надзя, ты нам гэта ўголас прачытай“. Пасля ліцэя паступіла я на аддзяленне рускай філалогіі Настаўніцкай студыі ў Беластоку і там займалася пад кіраўніцтвам таксама шчырага прыяцеля студэнцкай моладзі, кіраўніка аддзялення Мікалая Бармуты. Пасля абароны дыплома вярнулася я на маю родную Гайнаўшчыну. Адзін год працавала ў школе ў Койлах, а вось ужо пяты год — у Сацах.

— І як вам тут падабаецца?

— Добра. Дзеці старанлівыя і працавітыя. Бацькі да настаўнікаў і школы вельмі прыхільныя. Раней нас тут працавала болей, але ад верасня засталося толькі чатыры класы і адзін настаўнік, а ў будучым годзе школа будзе ліквідавана. Класы злучаныя, таму ад настаўніка патрабуецца асабліва многа працы і добрай падрыхтоўкі да ўрокаў, бо кожная хвіліна ў час заняткаў мае вялікую вартасць. Імкнуся дакладна растлумачыць матэрыял аднаму класу, грунтоўна замацаваць яго, і толькі тады пачынаю працаваць з другім класам. Гэта лягчэй выходзіць у класах III-IV, але значна цяжэй даецца ў класах I-II. Стараюся, каб вучні ўвесь матэрыял засвоілі на ўроку. Хатняй работы задаю мала і толькі з таго, што ўжо належна апрацавана ў школе. Дзеці цікавяцца часопісамі і кнігамі, многа чытаюць. Вось аб'яўляю чытальніцкі конкурс. На калідоры вывешу спецыяльны графік з індывідуальнымі вынікамі чытальніцтва. Гэта будзе яшчэ болей мабілізаваць да кнігі маіх чытачоў. Прымаем удзел у конкурсе „Сёння ашчаджаю ў СКО, заўтра — у ПКО“. Нашы зухі, хоць іх і нямнога, спраўляюцца добра. Стараюся знаходзіць ім розныя цікавыя гульні, падказваю карысныя і выхаваўчыя заняткі. Хоць, скажу вам па шчырасці, гэта не такая лёгкая справа — для 4—5 дзяцей знайсці цікавую забаву ці іншы занятак. Ходзім таксама на экскурсіі ў лес.

— А што з беларускай мовай?

— Тры гады таму назад з-за нядбайнасці папярэдняга кіраўніка школы было тут спынена навучанне беларускай мовы. Але сёлета мы правялі з дырэктарам трасцянскай васьмігодкі, філіялам якой з'яўляецца наша школа, выясняльную працу сярод бацькоў і ўсе яны выказалі пажадан-

(Працяг на стар. 3)

Надзея Міхальчук са сваімі выхаванкамі.
Фота М. Гайдука

Крокі супрацоўніцтва

Чаму іменна ў Беластоку адбыўся Фестываль дружбы польскай і савецкай моладзі? — з такім пытаннем звярнуўся адзін з журналістаў цэнтральнага друку на прэс-канферэнцыі. Адказ Станіслава Цёска, старшыні Галоўнага праўлення Федэрацыі сацыялістычных саюзаў польскай моладзі быў ясны і кароткі. — Бо Беласточчына мае найлепшы вопыт і найбольшыя дасягненні ў галіне супрацоўніцтва з савецкай моладдзю.

Непасрэдныя кантакты беластоцкай моладзі з Камсамолам распачаліся яшчэ ў 1962 годзе. Іменна тады ўпершыню гарадское праўленне ЗМС у Беластоку і гарадскі камітэт Камсамола ў Каўнасе абмяняліся пяціасабовымі дэлегацыямі актыву рабочых. Ад гэтага часу такія дэлегацыі штогод бываюць на Беласточчыне, сустракаюцца з маладымі рабочымі нашых заводаў, маладой інтэлігенцыяй і школьнай моладдзю. У іх склад уваходзяць актывісты ЗМС і Камсамола з розных заводаў і прадпрыемстваў. Гэта дало пачатак устанаўленню кантактаў паміж прадпрыемствамі, якія маюць падобны профіль прадукцыі, з Каўнаса і Беластока.

Цікавыя формы супрацоўніцтва вядуць гарцэры Беластоцкай харугвії. Перапіска паміж равеснікамі з Польшчы і Савецкага Саюза, здабыванне спраўнасці „Пасол дружбы“, прыгранічныя сустрэчы, а таксама бездэвізовы абмен піянерскіх і гарцэрскіх груп

(Працяг на стар. 4)

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У "Ніве"

СІБІРСКІЯ БАЛАДЫ

Знаёмства з Цюменню

Дзевятнаццатага ліпеня. Раніцай выходжу з гасцініцы. Горад заліты сонцам. Перад гасцініцаю скверы, засаджаныя кветкамі. Далей 4- 5-павярховыя дамы.

А дзесятай гадзіне за намі прыехалі аўтобусы. Усе пісьменнікі занялі ў іх месцы. Кранаемся з месца. Экскурсаводы пачынаюць расказваць аб горадзе. Цюмень была заснавана ў 1586 годзе. Многія гады была яна перасыльным пунктам царскіх ссыльных і катаржнікаў. Да рэвалюцыі Цюмень называлі „сталіцай вёсак“. Яшчэ ў 1916 годзе Цюмень налічвала толькі 56.000 жыхароў. Ужо ў перыяд першай рускай рэвалюцыі 1905 года, а тым больш у перыяд Кастрычніка мясцовы рабочы

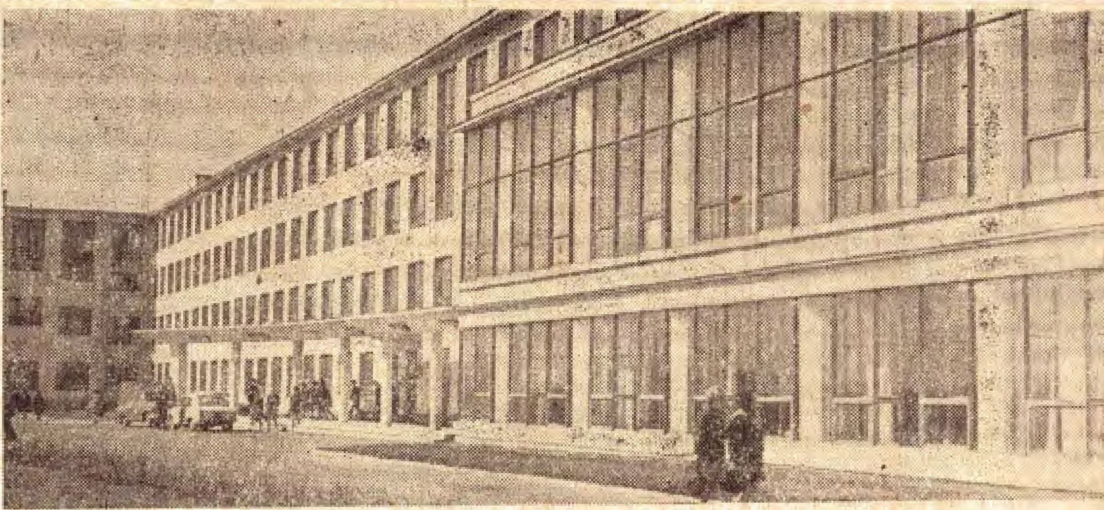
(Працяг на стар. 4)

Арыгінальны мост праз раку Туру ў Цюмені.

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З ВІЦЕБСКА

Тут рыхтуюцца спецыялісты для лёгкай прамысловасці

Галоўны корпус інстытута.

Віцебскі тэхналагічны інстытут. У 1965 годзе яго аўдыторыі прынялі першых студэнтаў.

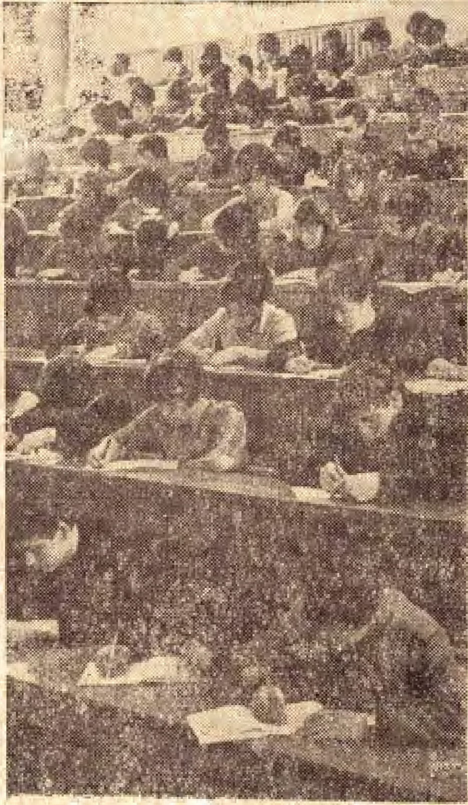
Тут рыхтуюць інжынераў для лёгкай прамысловасці. Інстытут дае студэнтам шырокія тэарэтычныя веды як у галіне хіміі, матэматыкі, фізікі, механікі, так і ў галіне грамадскіх навук, добрую практычную падрыхтоўку па сваёй спецыяльнасці.

Вялікую ўвагу ў інстытуце прысвячаюць арганізацыі быту і адпачынку студэнтаў. Як і ў іншых вучэбных установах Савецкага Саюза, яны атрымліваюць стыпендыю, іншагароднія — забяспечваюцца інтэрнатам з усімі выгадамі.

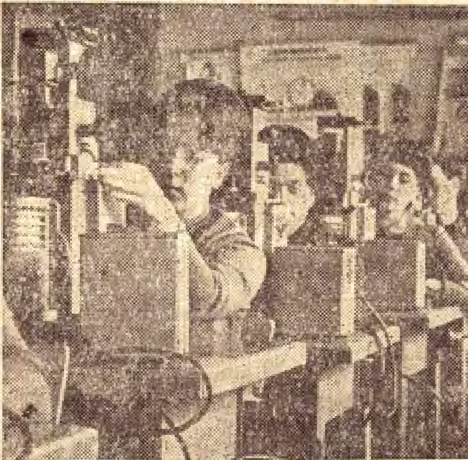
Многія студэнты інстытута займаюцца спортам. Для іх тут ёсць спартыўная зала і цэлы комплекс спартыўнага абсталявання. Дык невыпадкова каманды інстытута па многіх відах спорту займаюць першыя месцы ў розных спартыўных спаборніцтвах.

Вялікае зацікаўленне выклікае ў студэнтаў і мастацкая самадзейнасць. У ёй удзельнічае вялікая група юнакоў і дзяўчат, якія заваявалі папулярнасць не толькі сярод студэнтаў, але і сярод моладзі горада Віцебска і Віцебскай вобласці.

Васіль Лайко
Фота В. Казлова

На занятках па тэхналогіі металаў.

У лабараторыі тэхналогіі металаў.

У спартыўнай зале інстытута.

ШТО НОВАГА?

У АГУЛЬНЫ БОХАН

Тое, што дасягнута ў галіне сельскай гаспадаркі Беласточчыны за мінулае трыццацігоддзе, з'яўляецца асновай далейшай інтэнсіфікацыі сельскагаспадарчай прадукцыі, якая разам з хуткай разбудовай харчовай прамысловасці з'яўляецца асноўнай галіной развіцця ваяводства.

Што можна залічыць да найвялікшых дасягненняў сельскай гаспадаркі за гэты перыяд?

Перамены адбыліся як у сельскай гаспадарцы, так і ў жыцці саміх сялян. За 30 год мы перайшлі з натуральнай гаспадаркі на сучасныя метады гаспадарання. Вынікам гэтага з'яўляецца большае чым у два разы павелічэнне плёнаў чатырох збожжавых культур, якія ў мінулым годзе раўняліся 24 цэнтнерам з гектара. З году ў год павялічвалася „таварнасць" сельскай гаспадаркі. Аб гэтым сведчыць значнае павелічэнне скупкі сельскагаспадарчых прадуктаў. Даныя за 1955-1973 гады гавораць, што скупка чатырох збожжавых культур павялічылася за гэты перыяд у тры разы, бульбы — больш чым у чатыры разы, ялавічыны — у чатыры, а свініны — амаль у сем разоў, малака — у пяць разоў.

Такая вялікая дынаміка росту — гэта вынік, з аднаго боку, свядомасці нашых гаспадароў, эфект сучасных метадаў гаспадарання, а з другога — вынік дапамогі дзяржавы гэтым пачынанням. Адным з найвялікшых дасягненняў 30-годдзя была электрыфікацыя. Электрычныя лямпачкі, даступныя ў даваенны перыяд толькі 16 вёскам, за трыццацігоддзе загарэліся ў больш чым 3400 сёлах, а ў будучым годзе электрыфікацыя беластоцкіх вёсак будзе цалкам закончана. У 1975 годзе закончыцца ў нашым ваяводстве ліквідацыя клапатлівай цераспалосіцы і поўнае ўрэгуляванне спраў, звязаных з валоданнем зямлёю. Колькасць трактараў, пачынаючы амаль ад нуля, узрасла амаль да 15 тыс. Прымяненне мінеральных угнаенняў павялічылася з 28,5 кг NPK у 1965 годзе да 143 кг NPK сёлета.

Вось чаму адбыліся ў Беластоку ў мінулым годзе цэнтральныя дажынкі. Гэта быў выраз прызнання партыйнага і дзяржаўнага кіраўніцтва за вялікія тэмпы, а не, як некаторыя думалі, за найлепшыя дасягненні нашай сельскай гаспадаркі. У гэтай апошняй галіне маем яшчэ грамадныя рэзервы.

І таму нельга спыніцца нам на дасягнутым. Трэба здаваць сабе справу, што на Беласточчыне час лічыцца пасляваенны, гэта значыць, што трэба ісці наперад, як кожны, а адначасова даганяць перадавыя рэгіёны. Магчымасць рэалізацыі такіх намераў заключаецца ў максімальным выкарыстанні натуральных умоў ваяводства, а таксама зробленых дагэтуль інвестыцыйных выдаткаў. Беласточчына багата, як ніводзін іншы рэгіён, зялёнымі ўгоддзямі і таму можна тут значна хутчэй павялічваць жывёлагадоўлю. Але, каб гэта рэалізаваць, трэба лепш іх выкарыстоўваць, развіць інвентарскае будаўніцтва, увесці прадукцыйную пароду быдла.

Разам з павелічэннем сельскагаспадарчай прадукцыі трэба развіваць харчовую прамысловасць, якая з'яўляецца дадатковым заахвочваннем гаспадароў да павелічэння прадукцыі. Вымоўным вобразам гэтага было вырошчванне трускалак, якое хутка развілося ў выніку пабудовы ў Беластоку сучаснага халадзільнага камбіната. Заняўся ён скупкай і замарожваннем гэтых ягад. Закуплены ў Швецыі халадзільны камбінат ў мінулым годзе, пасля трох год эксплуатацыі, цалкам выплачаны і гэта ў асноўным экспартам нашых трускалак.

Яшчэ большы ўплыў на інтэнсіфікацыю сельскай гаспадаркі мае новы, сучасны мясакамбінат у Элку, а таксама першая на Беласточчыне і найбольш сучасная ў краіне цукроўня ў Лапах.

Прадбачваецца, што выдаткі на развіццё харчовай прамысловасці ў нашым ваяводстве ў 1971-1975 гадах будуць у два з палавінай разы большыя, чым у папярэдняй пяцігодцы. А прадукцыя гэтай прамысловасці, дзякуючы паўстанню новых фабрык і заводаў, за гэты перыяд павялічыцца ў тры разы. Такім чынам павялічыцца ўдзел нашага рэгіёну ў харчавым балансе краіны.

А. Карпюк

TELEWIZJA WARSZAWA

Niedziela 13.X. 6.30 Tech. Rol. Mat. 7.00 Upr. rośl. 7.30 Kurs Rol. 8.10 Pr. dnia. 8.15 Przyp. radz. 8.25 Bieg po zdrowie. 8.35 Now. w domu i zagr. 9.00 Teleranek. 10.20 Antena. 10.40 Porwany za młodu — film fab. NRD. 12.25 Dziennik. 12.45 Ludzie naszej wsi — rep. 13.10 Gra Orkiestra PR i TV w Łodzi. 13.55 Lektury Pegaza. 14.10 Piórkiem i węglem. 14.40 Dla dzieci. 15.10 Nie tylko dla pań. 15.40 Wielka gra. 16.30 Los. Toto-Lot. 16.45 Refleksje ob. 17.20 Tele-Echo. 18.10 Sport. 19.15 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Koncert. 21.10 Strzał — film TVP. 22.10 Sport. 23.00 Dziennik.

Poniedziałek 14.X. 12.45 Tech. Rol. Mat. 13.25 Mech. Rol. 15.55 Nurt — Nauki polit. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Zwierzyniec. 17.30 Echo stad. 17.55 Kur. Lub. 18.10 Wideofon — 2 — film pol. 18.25 Kr. Warsz. i Maz. 18.45 Antygona. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Teatr TV: W. Perzyński — Lekkomyślna siostra. 21.45 Spotkania w drodze. 22.35 Divertimento pałacowe. 23.00 Dziennik. 23.15 Oferty.

Wtorek 15.X. 6.30 Tech. Rol. Mat. 7.00 Mech. rol. 8.50 Jak hartowała się stal — film fab. radz. odc. II. 10.00 Dla szkół: (kl. IV) W hucie szkła. 11.05 Dla szkół: (kl. III lic.) J. pol. St. Wyspiański — Wesele odc. I. 12.00 Dla szkół: (kl. VIII) Hist. Pierwsze lata Rzeczyposp. 13.45 Tech. Rol. Fiz. 14.30 Bot. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Kino Skrzat. 17.10 Kameleony — film franc. 17.30 Studio Tel. Mł. 18.15 Kr. Warsz. i Maz. 18.35 Eureka. 19.05 Przyp. radz. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Jak hartowała się stal — film fab. radz. odc. II. 21.25 Sport. 21.30 Świat i Polska. 22.15 Śpiewają Wawele. 22.45 Dziennik.

Środa 16.X. 6.30 Tech. Rol. Fiz. 7.00 Bot. 9.30 Samochód — film wł. 11.05 Dla szkół: (kl. VIII) Fiz. Nośniki ładunków w cieczach i gazach. 12.45 Tech. Rol. Fiz. 13.25 Upr. rośl. 15.25 Nurt — Psych. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 dzieci. 17.10 Inf., Tow., Prop. 17.25 Los. Mał. Lot. 17.35 Artur Becker — film NRD odc. I. 18.30 Kr. Warsz. i Maz. 18.50 Raport w sprawie wideł. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Samochód — film wł. 21.50 Sport. 22.00 Nowy model studiowania. 22.30 Dziennik.

Czwartek 17.X. 6.30 Tech. Rol. Fiz. 7.00 Upr. rośl. 10.00 Łamigłówka — film fab. USA. 13.45 Tech. Rol. J. pol. 14.30 Mech. rol. 15.05 Mat. w szkole. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Ekran z bratkiem. 17.40 Z teki folkl. A. Dygacza. 18.10 Kr. Warsz. i Maz. 18.30 Anatomia sukcesu. 19.00 Test. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Łamigłówka — film. fab. USA 21.55 Sport. 22.05 Czym żyje świat. 22.35 Dziennik.

Piątek 18.X. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Mech. rol. 10.00 Janosik. 10.45 Strzał — film TVP. 12.45 Tech. Rol. Hist. 13.25 Hod. zwierz. 15.55 Nurt — Filoz. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Pora na Telesfora. 17.15 Wych. fiz. receptą na zdrowie. 17.45 Poradnia młodych. 18.05 W poszukiwaniu uzdolnionych. 18.25 Kr. Warsz. i Maz. 18.45 Fakty, opinie, hipotezy. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.20 Janosik. 21.05 Panorama. 21.45 Sport. 21.55 Norwegia. 22.25 „Ognisty Ptak" Igora Strawińskiego. 22.55. Dziennik.

Sobota 19.X. 6.30 Tech. Rol. Hist. 7.00 Hod. zwierz. 10.00 Homolkowie na urlopie — film fab. czech. 13.45 Tech. Rol. Mat. 14.20 Hod. zwierz. 14.50 Pr, dnia. 14.55 Pr. I prop. 15.10 Red. Szkol. zapowiada. 15.20 Kr. Warsz. i Maz. 15.40 Inf., Tow., Prop. 16.00 Dziennik. 16.10 Sobótka. 16.30 Harcerskie popołudnie. 17.20 Pr. film. 18.05 Szare na złote. 18.30 Pegaz. 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.20 Pr. rozr. 21.10 Homolkowie na urlopie — film fab. czech. 22.35 Dziennik. 22.55 Sport. 23.10 Pr. rozr. hiszp.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 11.X — 11.55 Uroczyste posiedzenie KCKP Mołdawii i Rady Najwyższej Mołdawskiej SRR poświęcone 50-leciu republiki. Po zakończeniu koncert.

Sobota 12.X — 8.00 Defilada wojskowa. Trans. z Kiszyniowa. 12.00 Hokej. Spartak (Moskwa) — CSKA. 15.30 Piosenka — 74. 16.15 Filmy anim. 17.55 Teatr miniatur.

Niedziela 13.X. — 12.10 Sport. 13.30 Koncert. 15.30 Filmy anim. 16.15 Klub film. 17.15 Film fab. 19.30 Balet. 20.15 Sport.

КІНО

Białowieża Goście — USA 15—16. Ned Kelly — angl. 17—18. Szkoła cowbojów — USA 19—20.
Czeremcha Bullit — USA 15—16. Trzej świadkowie —czeski 19—20.
Czyże Spragniona miłości — bułg. Nie ma mocnych — pol. 16—20.
Dubicze Cerkiewne Ten okrutny i nikczemny chłopak — pol. Młynarczyk i kotka — NRD 16—20.
Gródek Miłość straceńców — jap. 19—20.
Michałowo Dwoje na huśtawce — USA 15—16. 10 dni bepłatnego urlopu — bułg. 17—18. Na niebie i na ziemi — pol. 19—20.
Mielnik Przygody Robinsona Cruzoe — radz. 16. Orle piórko — CSRS 19—20.
Milejczyce Oczami przyjaciół — pol. 15—16. Pułapka na generała — jug. 17—18. Piekło i niebo — pol. 19—20.
Narew Co ważne w życiu — czes. Powrót na miejsce wypadku — jug. 16—20.
Narewka Pippi w kraju Taka-Tuka — szwedz. I pozdrawiam jaskółki — czes. 16—20.
Nurzec BS 20815 (NRD) 15—16. Po drugiej stronie słońca — angl. 17—18. Świeć moja gwiazdo — radz. 19—20.
Orla Nocny Kowboj — USA Wspomnienia z przeszłości — RFN 16—20.
Rajsk Królewna w oślej skórze — franc. Na niebie i na ziemi — pol. 16—20.
Suchowola Wiosna panie sierżancie — pol. Wdowa Condero — franc. 16—20.

Павятовы аддзел БГКТ у Беластоку выказвае глыбокае спачуванне свайму актыўнаму дзеячу
ХВЕДАРУ САДОЎСКАМУ
з прычыны смерці жонкі.

B.Z.Graf. zam. 2738 O-3

Пачатак на стар 1

У маленькай школцы

не, каб іх дзеці вучыліся роднай мове. Прыйшлося мне ў класах II-IV пачаць навуку з буквара. І дзеці надта ж ахвотна працуюць. Кажуць, што ўрокі беларускай мовы — гэта самыя прыемныя часіны ў школе, і шкадуюць, што іх усяго тры ў тыдні. У справе забеспячэння дзяцей падручнікамі і ў метадычных пытаннях па гэтаму прадмету мне вельмі дапамагае настаўніца беларускай мовы з трасцянскай школы Галена Тапалянская. Хачу ўрокі беларускай мовы зрабіць займальнымі і разнастайнымі. Апавяданне і чытанне казак, вывучэнне песень, розныя заняткі-гульні дапамогуць мне ў гэтым. А калі мае вучні ўжо засвояць належна беларускі алфавіт і стануць добра чытаць, выпішам „Зорку“ і „Вясёлку“, запрапаную дзецям кніжкі, якіх шмат ёсць у нашай бібліятэцы. І дзеці, і бацькі, і я вельмі цешымся, што ёсць у нашай школе гэты прадмет.

— А сям'я?

— Жывем тут, у школьным будынку. Муж працуе механікам у ПОМ-е ў Нарве. Штодзень даязджае да працы. Нялёгка яму. Цяпер пастуліў на завочнае аддзяленне Гайнаўскага механічнага тэхнікума. Усе вольныя ад працы часіны праседжвае над кніжкамі. Але я вельмі задаволена, хоць на маёй галаве і наш трохгадовы сын, і хатняя гаспадарка. І сама таксама знаходжу яшчэ хвіліну-другую, каб паглыбляць свае веды. Намерваюся паступіць на завочнае аддзяленне рускай філалогіі універсітэта ў Беластоку або Варшаве. Вывучаю цяпер курс па Радыё-тэлевізійнаму настаўніцкаму універсітэту. Гэта мне ў будучым аблегчыць вучобу. Мясцовая партыйная арганізацыя даручыла мне арганізаваць у вёсцы гурток ЗСМВ, і я ўжо гэтым занялася. У будучым у нашым сяле будзе клуб, і неабходна, каб ён стаў цэнтрам культурнага жыцця тутэйшай моладзі. Удзельнічаю таксама ў працах членскай камісіі пры спажывецкай краме. Лішняга часу няма. Раней дык мы з мужам ездзілі ў тэатр ці кіно ў Беласток, а цяпер засталося па сутнасці толькі радыё, тэлевізар, кніжка ды часопіс.

Але вось у малой школцы маленькі званочак абвяшчае малюсенькай жменьцы вучняў канец вялікага перапынку. Пані Надзея Міхальчук бярэ ў рукі класны дзённік, развітваецца са мной і накіроўваецца ў клас, каб працягваць сваю вялікую справу выхавання і навучання маладога пакалення.

Размаўляў **Мікалай Гайдук**

Беларускія кнігі

У кнігарні імпартных выданняў ў Беластоку, вул. Кілінскага 10, можна набыць наступныя кнігі на беларускай мове:

Бядуля Змітрок, Апавяданні, 1973, стар. 160, цана 3 зл.

Зборнік самых папулярных апавяданняў пісьменніка, аднаго з пачынальнікаў беларускай прозы. Шэраг з іх вывучаецца ў пачатковай і сярэдняй школах.

Вольскі Віталі, П'есы, 1962, стар. 254, цана 7 зл. 20 гр.

Зборнік сцэнічных твораў, заснаваных на беларускай вуснай народнай творчасці. У яго ўвайшлі: „Цудоўная дудка“, „Дзед і жораў“, „Несцерка“, „Машэка“. Рэкамендуем яго ўвазе нашых самадзейных мастацкіх калектываў.

Пальчэўскі Алесь, Запознены пасаг, 1973, стар. 224, цана 5 зл. 20 гр.

Новыя апавяданні і аповесць „Чорны дзень“ беларускага празаіка старэйшага пакалення. Творы прысвечаны ў большасці Вялікай Айчыннай вайне, а таксама сучаснаму савецкаму чалавеку.

Гаўрылкін Леанід, Вясенні разліў, 1973, стар. 272, цана 4 зл. 40 гр.

У цэнтры ўвагі аўтара яго сучаснікі: студэнты, працаўнікі сельскай гаспадаркі, нафтавікі і людзі іншых прафесій. Высакароднасць, імкненне да светлага і ўзнёслага — вось рысы, уласцівыя сучаснаму савецкаму чалавеку, якога прадставіў аўтар у апавяданні і аповесці „Мы яшчэ будзем сябрамі“.

Кнігарня імпартных выданняў у Беластоку ахвотна высылае кнігі за паштовым залічэннем (з далучэннем рахунку, калі гэта патрэбна пакупніку). Запатрабаванні кіруйце па адрасу: „Dom Książki” Białystok, ul. Kilińskiego 10.

(мг)

За народную ўладу

У Мілейчыцах

Гэты пасёлак ведаю я амаль ад маленства. Калісьці, яшчэ „ў даваенны час, славіўся ён сваімі курортнымі якасцямі. Сярод высокага сасновага лесу багатыя людзі будавалі сабе дачы. Мясцовы мікраклімат спрыяў лячэнню туберкулёзу і ўсялякіх іншых грудных хвароб.

У Мілейчыцах змяшчаўся таксама падпольны раённы цэнтр камуністычнай дзейнасці. Адсюль выходзілі накіраванні для КПЗБ-оўскіх ячэек у Рагачах і Мікулічах, у Вульцы Нурэцкай і Тымянцы, у вёсцы Нурэц і ў іншых вёсках гэтага наваколля Сямяціцкага павету.

Цяперашнія Мілейчыцы — гэта перш за ўсё цэнтр прасторнай гміны і самая буйная вёска ў Сямяціцкім павеце, бо найбольш жыхароў гэтага пасёлка ўсё яшчэ займаецца хлебаробствам.

Пры нагодзе варта адзначыць, што менавіта ў Мілейчыцах знаходзіцца сядзіба павятовага аддзела БГКТ, працай якога ўжо шмат год кіруе сябра Янка Вішанка.

Спакойна тут і ціха. Толькі шашой з Сямяціч у Бельск час ад часу праімчыцца нейкі аўтамабіль, або ад заўсёды гасціннай гасподы прыляціць захрыплы спеў нейкага падхмеленага чалавека. Затым — як у кожным іншым гмінным цэнтры: ГС, сопаўскі банк, школа, аптэка, пякарня, некалькі крамаў, мясабойня, а на дадатак яшчэ фабрыка кафлі. Яна з даваеннымі традыцыямі.

Быў аднак час, калі і ў Мілейчыцах з трывогай чакалі наступнага дня, бо невядома было, што добрага ці злога гэты дзень прынясе. Народная ўлада ўстанаўлівала тут свае парадкі ў крывавым змаганні з прыхільнікамі старога ладу.

Калі я распытваў пра сведкаў гэтых змаганняў, мне сказалі адшукаць Андрэя Міхноўскага. Яму цяпер 67 гадоў. За ім 10 год працы ў мілейчыцкай гміннай адміністрацыі і 18 год на пасадзе старшыні спулдзельчага банку. Цэлае яго жыццё прайшло ў Мілейчыцах. Цяпер дзядзька Андрэй ужо на пенсіі.

Дык расселіся мы на лавачцы ў мілейчыцкім „парку“ і пачалі гутарку пра тое, як тут стваралася народная ўлада.

— Найперш у ліпені 1944 года, — распачаў свой расказ Андрэй Міхноўскі, — як толькі нас вызвалілі ад гітлераўскай акупацыі, абсталявалася ў нас савецкая ваенная камендатура, а разам з ёю — сельсавет, як цывільнае прадстаўніцтва мясцовага насельніцтва. Яго старшынёю быў, здаецца, Тэадозій Янушэвіч. Гэты сельсавет дзейнічаў нядоўга, усяго нейкі месяц часу. Пасля, недзе

(Працяг на стар. 5)

Падарожнічаць з фотаапаратам па Беласточчыне — гэта ўвесь час перажываць хвалюючыя прыгоды ў адкрыцці блізкіх сэрцу незвычайнасцей і ў сустрэчах з даўнасцю і сучаснасцю, што ўвекавечаны не на змуршэлых пергаментах ці ў элегантных фальдэрах, а ў рэштках колішняга і ў размаху сённяшняга будаўніцтва.

Вось хоць бы Боцькі — старадаўняе мястэчка на правым беразе Нурца, каралеўшчына на рухлівым шляху з Кракава і Варшавы ў Гродна і Вільна, якая ў пачатку XVI стагоддзя трапіла ў рукі каралеўскаму канцлеру Івану Сапегу за невядомыя заслугі. Потым яно — адно з дзесяткаў мястэчак ва ўладанні магнатаў Патоцкіх, а пазней — царскай сям'і Раманавых. Цяпер жа — гмінны цэнтр у Бельскім павеце.

Блукаю ў сонечны полудзень па яго, брукаваных польным каменнем, гарбатых вулачках, а паабапал іх прыселі, бы жанкі на градах у гародзе, бэльчастыя хаціны. Колішні боцькаўскі дойлід умеў выявіць нават у звычайна зацесаным „у ластаўчын хвост“ вугле свой мясцовы почырк спрактыкаванага цесляра ці, абшаляваўшы вугал у слупак-калонку, прыдаць будынку вышыні. Абрабіўшы ніз шчыта разнымі дошчачкамі, бы яго жонка-маладзіца падол сваёй спадніцы карункамі, ды прыкінуўшы ля слухавога акенца два замыславатыя вузялкі, даваў хаце права, хоць і не фанабэрыцца, але ж і не саромецца лішне перад сваімі суседкамі. Па сваёй сціпласці, як усе народныя творцы, ён не пакінуў на зрубе свайго імя. Мо толькі сеўшы на спарахнелай лаўцы пад дашчатымі аканіцамі, гаспадыня-бабулька прыгадае яго чорнабрывага стройнага прыгажуна-казака, што, цешучы смалістыя бярвёны, кідаў свой палкі зрок на яе гібкую дзявочую постаць. Стаўшы на пляскатым камені-плітняку, што яшчэ яе дзед паклаў ля парога, каб зручней было ў хату ўваходзіць, ды панаракаўшы на слабое здароўе і „не тую ўжо памяць“ праспявае старынную вясельную „Ой, до шлюбу, Марысю, до шлюбу...“. Будзе доўга ліцца простая і прывабная мелодыя, а зрок спявачкі пойдзе паўз вуліцу да царквы ці касцёла.

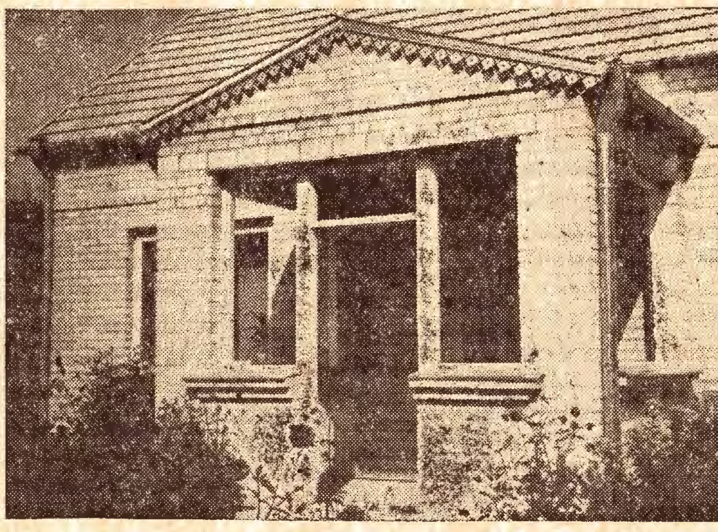
З XVII стагоддзя, некалі ўніяцкая, царква ў сваіх незвычайных формах спалучыла спакойную хвалістую лінію старажытнарускага будаўніцтва з лаканічнай строгасцю заходняга класіцызма. Мо ў тым часе, у касцельнай званіцы, што была ўзведзена ў стылі ракока, азвецца меднагучны звон? Не, Боцькі дрэмлюць у смазе сонечнага поўдня і ў іх снах-прывідах даўнасць пераплятаецца з сучаснасцю.

Мікалай Гайдук
Фота аўтара

КРОКІ СУПРАЦОЎНІЦТВА

(Працяг са стар. 1)

у час летніх канікулаў — сталі пастаяннымі пунктамі праграмы супрацоўніцтва.

Нашы гарцэры ўдзельнічалі ў турніры ведаў „Ленін — Краіна Саветаў — Піянерская арганізацыя імя Леніна“. 3496 гарцэрскіх атрадаў (застэмпаў) прыняло ўдзел у спаборніцтве за вымпел Ленінскага года. Гарцэры Беласточчыны выканалі грамадскі чын „Узорам ленінскіх суботнікаў — чын нашай школе, гораду і вёсцы“. Вартасць гэтага чыну — 950 тыс. злотых. У харугвяным конкурсе на 100-ую гадавіну з дня нараджэння У. Леніна зухі выканалі 1245 хронік аб працы акцябрат, гарцэры — 1213 складанак, ілюструючых змест прачытаных кніжак аб правадыры Кастрычніцкай рэвалюцыі, а гарцэры са звышпачатковых школ 2624 тэматычныя альбомы і плакаты.

Іншай формай супрацоўніцтва піянераў і гарцэраў з'яўляюцца прыгранічныя сустрэчы, арганізаваныя рознымі паветамі. Ужо сем год у Кузніцы Беластоцкай Сакольскага павету адбываюцца злёты моладзі прыгранічнай зоны.

У 1969 годзе, калі мы святкавалі 25-ую гадавіну ПНР, у лагеры шчэпу ЗГП „Бліскавіца“ ў Сухой Жэчцы каля Аўгустова прабывала 30 піянераў з БССР. У 1970-74 гадах гэты ж шчэп у рамках пагаднення аб супрацоўніцтве паміж гуфцам ЗГП (горад Беласток) і піянерскай арганізацыяй Каўнаса вялі пастаянны абмен 30-асабовымі групамі з польскага і савецкага боку. У 1973 годзе гуфец з Алецка наладзіў сувязь з піянерамі з Вілкавышак Літоўскай ССР і запрасіў 12-асабовую групу піянераў у свой лагер у Можнях каля Алецка.

Піянеры, пабываўшыя ў нас, наведваюць сталіцу нашай краіны — Варшаву, помнікі старажытнасці Беластока і цікавыя куткі Беласточчыны. Кожная пабыўка піянераў у нас дае магчымасць гарцэрам шырока пазнаёміцца з формамі і метадамі піянерскай работы, а таксама дазваляе навучыцца гульням і песням піянерскай арганізацыі. Тут пачынаецца дружба і супрацоўніцтва, якія потым працягваюцца пры дапамозе карэспандэнцыі. Міжнародныя лагеры з'яўляюцца неадлучным элементам у рэалізацыі інтэрнацыянальнага зместу ў працэсе сацыялістычнага выхавання маладога пакалення.

Перагаворы беластоцкай і гродзенскай дэлегацый у час Фестывалю дружбы.

Розныя формы супрацоўніцтва з Камсамолам праводзяць паасобныя студэнцкія праўленні беластоцкіх вузаў. Нашы студэнты знаёмяцца з дасягненнямі савецкай медыцыны і тэхнікі. Медыцынская акадэмія ў Беластоку многа год ужо супрацоўнічае са студэнтамі Гродна, Каўнаса і Сімферопаля. Кантакты Вышэйшай інжынерскай школы з савецкімі вузамі наладзіліся нядаўна. ВСІ наладзіла сувязь з палітэхнічнымі інстытутамі Рыгі, Мінска і Каўнаса. Філіял Варшаўскага універсітэта імкнецца наладзіць супрацоўніцтва з Педагагічным інстытутам у Гродна.

Дні дружбы польскай і савецкай моладзі, а таксама беластоцкі Фестываль паказалі, што кантакты моладзі павінны быць шырэйшыя. У час сустрэчы прадстаўнікоў Федэрацыі моладзі нашага ваяводства і дэлегацыі Камсамола Беларусі Гродзенскай вобласці асабліва падкрэслівалася патрэба пашырэння абмену групамі маладых перадавікоў працы тэкстыльнай і цяжкай прамысловасці, будаўніцтва, сельскай гаспадаркі. Дакументы ў гэтых справах будуць падпісаны ў час пабыўкі ў Гродна дэлегацыі нашага ваяводскага праўлення Федэрацыі ў палове кастрычніка гэтага года.

А. Карпюк
фота аўтара

ПРАЦАВІТАСЦЬ АПЛОЧВАЕЦЦА

Сяляне з вёскі Ляўданшчына ў Дуброўскім павеце паказалі найлепш, як многа добрага можна зрабіць супольнымі намаганнямі. Найперш узяліся яны за парадкаванне грамадскім чынам вясковай вуліцы на ўсёй яе даўжыні. Пабудавалі новую агароджу і праклалі хаднікі. Але па чарзе. Найперш прывезлі дастатковую колькасць жвіру, пабудавалі цокалі і паставілі стоўбікі. ПОМ у Дуброве пабудаваў агароджу, а яны памалявалі яе рознаколернай алейнай фарбай. Тады падлічылі вартасць грамадскай працы. Атрымалася нябла-га. Больш 600 тысяч злотых.

За свой грамадскі чын і грамадскую ініцыятыву ляўданскія сяляне былі двойчы ўзнагароджаны. Вёска Ляўданшчына заваявала першае месца ў ваяводскім конкурсе „Беластоцкая вёска — гаспадарная і культурная“, атрымоўваючы ўзнагароду — 150 тысяч злотых. Заняла яна таксама першае месца ў гэтым конкурсе ў Дуброўскім павеце і атрымала наступную грашовую ўзнагароду — яшчэ 100 тысяч злотых.

Цяпер вёска Ляўданшчына з'яўляецца самай прыгожай вёскай на Дуброўшчыне. Прыемна прайсціся шырокай вуліцай, паабапал якой стаяць пахучыя свежай фарбай платы. Пах гэтых зліваецца з пахам кветак у агародчыках і спелых пладоў у садах. (ця)

ЗНАЁМСТВА З ЦЮМЕННЮ

(Працяг са стар. 1)

клас выказаўся значнай актыўнасцю. Зараз Цюмень налічвае больш 300.000 жыхароў. У горадзе знаходзіцца 65 прамысловых прадпрыемстваў. Прадукцыя заводаў Цюмені вядомая не толькі ў СССР, але і ў 50 замежных краінах. Едзем па горадзе, час ад часу затрымліваемся. Шырокія вуліцы, многа зелені, новыя дамы. Але пападаюцца і дамы старыя, драўляныя, тыпова сібірскія, з круглякоў, з вялікімі вугламі і з разьбой над вокнамі. Затрымліваемся ля царквы. Уваходзім у сярэдзіну. У царкве прыгожая роспісь. На сценах незвычайнай прыгажосці іконы. Выходзім, сядаем у аўтобус. Едзем на раку Туру. Затрымліваемся ля доўгага мосту. Спецыфіка яго ў тым, што галоўная яго частка пабудавана з дрэва. Едзем далей, затрымліваемся каля адной з вышэйшых навуковых установаў. Пры нагодзе даведваемся, што ў Цюмені іх шэсць і што працуе ў іх каля 400 кандыдатаў і дактароў навук.

А пятнаццатай гадзіне, пасля абеда, паказваюць нам тры каляровыя дакументальныя фільмы аб пошуках нафты ў Цюменскай вобласці. Глядзім фільмы, знятыя летам і зімой. Можна было б іх назваць фільмамі аб зялёным і белым пекле. Паказана тайга, непраходныя балоты, гразь, вада, лёд, снег, тэхніка, дзіўныя машыны, канструкцыі, буравыя вышкі, трубы, узрывы дынаміту і веееры чорнай зямлі, вады або снегу. І людзі цвёрдыя, упартыя на вышках, на верталётах. Уся гэта магутная сіла наступае на тайгу, на ваду, рвецца ў глыб зямлі, якая хавае сваё вялікае багацце — нафту. Урэшце бачым магутныя фантаны нафты і трыумфальную радасць на тварах людзей, якія вырвалі яе з нетраў зямлі. Усё гэта робіць уражанне чагосьці фантастычнага, казачнага і разам з тым дазваляе верыць у сілу і вялікія магчымасці чалавека ў барацьбе з прыродай.

Час ад часу мяняецца настрой фільмаў. Паказаны каляровыя сібірскія пейзажы. Геолагі пры вогнішчах, усмешкі дзяўчат. Пасля паказваюцца новыя дамы і будынкі. І ўрэшце здымкі нейкага клуба.

На сцэне аркестр. Маладыя хлопцы паслугоўваюцца электроннымі музычнымі інструментамі. Іграюць нейкую суперсучасную мелодыю. У зале моладзь хістаецца ўправа, улева, назад і наперад у сучасным, „еўрапейскім“ танцы. І раптам камера зноў вяртаецца на сцэну і паказвае аркестр „знізу“, ад ног. Ногі музыкантаў у арыгінальных валёнках з аленіх шкур. Значыць, і тут захаваўся сібірскі элемент.

Канец фільмаў, адкрыты вокны. Выходзім на вуліцу.

Алесь Барскі

Традыцыйны драўляны дом у Цюмені з вялікай колькасцю вокан.

Беларуская літаратура — Аляксанар Баршчэўскі

Нашаніўская пара

МАКСІМ БАГДАНОВІЧ — ЧАСТКА XXI

Фальклорныя творы. Зоймемся апошняй групай вершаў, якія адносім да фальклорнага цыкла. Да гэтай групы належаць наступныя вершы: „Мушка-зелянушка і камарык — насаты тварык“, „Бяседная“, „Страцім-лебедзь“. Што з'яўляецца найбольш характэрнай рысай гэтай групы вершаў? Тое, што ва ўсіх творах гэтай групы героямі з'яўляюцца насякомыя або птушкі. Свет насякомых і птушак вельмі багата прадстаўлены ў беларускім песенным фальклоры. Часта насякомыя і звеы — гэта сімвалы людзей, сімвалы чалавечых характараў і чалавечых паводзін. Часта аднак маем дачыненне з паэтызацыяй насякомых і птушак без якіх-колечы грамадскіх падтэкстаў. Багдановіч пераносіць чалавечую звычаёвасць і абраднасць у свет жыцця насякомых і птушак і наадварот — пры дапамозе насякомых і птушак паказвае некаторыя з'явы чалавечага жыцця. У гэтых адносінах вельмі характэрны верш, а можа лепш сказаць паэма „Мушка-зелянушка і камарык — насаты тварык“. Твор гэты напісаны на канве вядомай народнай песні аб камары, які ажаніўся з мухай. Паэмка „Мушка-зелянушка і камарык — насаты тварык“ гэта фальклорны эцюд, якому Багдановіч даў падзагаловак „Вельмі жаласная гісторыя, выкладзеная згодна з праўдай беларускім вершам“. Паэмка складаецца з шасці частак і з шасці сцэнак. Яна мае характар народнага спектакля. Першая частка гэтага спектакля — гэта уверту-ра, уступ, у якім гаворыцца аб бесклапотным жыцці камароў, другая частка расказвае аб пастанове закаханага камара ажаніцца з мухай, трэцяя частка паказвае нам працэс сватання камара ў хаце мухі, у чацвёртай частцы гаворыцца аб падрыхтоўцы вяселля і аб вясельнай урачыстасці. Усе гэтыя часткі ўтрыманы ў вясельным, радасным настроі. У пятай частцы радыкальна мяняецца настрой. Гэтая частка ілюструе сямейнае жыццё камара і мухі. Гэтая частка паэмкі дасканала гарманізуе з народнымі сямейнымі песнямі, у якіх наогул дамінуе журботны тон. Паглядзім на жыццё жанатага камара:

„Абляцелі кветачкі
Не ў пару.
Невясёла шэраму
Камару.
Як пачаў ён параю
З мушкай жыць —
Давялося беднаму
Патужыць.
Не умее мушачка
Працаваць,
Толькі ўмее з хлопцамі
Жартаваць;
Ані выткаць кросенкі,
Ані шыць,
Ані стравы хораша
Наварыць.
Паштурхаў камарычак
Галаву:
„Як я з гэтай жонкаю
Пражыву?“

Апошняя частка твора адлюстроўвае канец драмы. Камарык падае з дуба і забіваецца на смерць. Камара хаваюць, сыплюць посып. Усе прахожыя думаюць, што ў магіле ляжыць вяльможа або генерал, а там ляжыць камарык. І гэтая частка твора даволі верна паўтарае матыў народнай песні.

Несумненна, у гэтым творы ёсць сацыяльны падтэкст. Пісьменнік у жартаўлівай форме паказвае каляіну жыцця маладога чалавека, якога пачатковая радасць і аптымізм даводзяць да канчатковага песімізму і драмы. У жыцці чалавека такія гісторыі не рэдкія, і таму можам гаварыць аб сувязі твора з жыццёвымі рэальнасцямі. Варта падкрэсліць дасканалую вобразную сістэму гэтага твора, дзякуючы якой паэмка надаецца да ілюстрацыі.

Нельга аднак гэтага сказаць аб вершы „Бяседная“, які ў сваёй тэматыцы і ў сваёй вобразнай сістэме не мае той яснасці і камунікатыўнасці, якія характарызуюць „Мушку-зелянушку і камарыка...“

Цікавым і арыгінальным творам, які выказвае сувязь з народнай паэзіяй, з'яўляецца верш „Страцім-лебедзь“. Твор гэты займае пераходную пазіцыю паміж рэлігійнай і народнай літаратурай. Можам яго назваць апокрыфам, гэта значыць такім творам, у якім народ нязгодна з афіцыйнай царкоўнай ідэалогіяй інтэрпрэтуе розныя рэлігійныя праблемы. „Страцім-лебедзь“ — гэта легенда, гэта сумная пахвальная песня аб моцнай і гордай індывідуальнасці. Змест твора просты. У часе патопу горды птах Страцім-лебедзь не пайшоў на Ноеў каўчэг, бо верыў у сілу сваіх ног і крылаў. Аднак насела на яго многа птушак, і лебедзь згінуў пад іх цяжарам. Стылістыка твора паслядоўна народная; як у песні, як у быліне, як у казцы, выступае тут узмоцненая, гіпербалічная характарыстыка:

„Страцім-лебедзь — горды моцны птах.
Яго звычаі — арліныя,
Яго ўцехі — сакаліныя;
Пер'і-пер'ечкі бялеюцца
Ды на золаку агнявеюцца.
У яго ў крыле — трыста тры пяры:
Узмахне крылом — быццам бор шуміць,
Узмахне другім — што мяцель гудзіць“.

Вось гэтак характарызуюць герояў дасканалыя народныя казкі. З іх мастацтва і пачарпнуў Багдановіч спосабы характарыстыкі Страцім-лебедзя, які быў для пісьменніка сімвалам гордага чалавека, можа пісьменніка-творца, які гіне ад чалавечай абыякавасці, эгаізму, а можа ад прыгавору лёсу.

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

ВАСІЛЬ ГРЫГАРУК

Адным з самых працавітых і вопытных гаспадароў у гміне Нараўка з'яўляецца селянін Васіль Грыгарук — ураджэнец Новага Ляўкова Гайнаўскага павету. Мае ён прыгожыя сельскагаспадарчыя будынкі і дом. Працу на гаспадарцы аблягчае пры дапамозе шматлікіх уласных сельскагаспадарчых машын: касілкі, зграбалкі, электрарухавіка, млынка-сьрутоўніка, электрычнага парніка і іншых.

Васіль Грыгарук — прыкладны жывёлавод. Гадуе дзесяць кароў, ад якіх прадае дзяржаве 10-12 тысяч літраў малака ў год. Апрача таго, на пункты скупкі дастаўляе штогод у сярэднім сем свіней, адну тону жыта і аўса, а таксама дзве тоны бульбы.
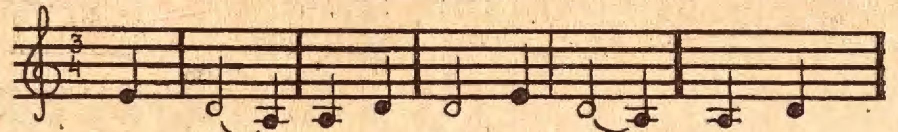
Передавы ляўкоўскі гаспадар вядзе доследныя палеткі з жытам „Пулаўскае", аўсом „Пшэбуй II" і бульбай „Уран". У бліжэйшыя гады намераны ён заняцца перш за ўсё гадоўляй малочных кароў.

Васіль Грыгарук дадаткова выконвае абавязкі злеўняра (выконвае гэтую функцыю ўжо дзесяты год), члена рэвізійнай камісіі мясцовага сельскагаспадарчага гуртка (раней на працягу двух гадоў быў дыспетчарам), вядзе кантрактацыю збожжа і хатняй жывёлы, а таксама продаж мінеральных угнаенняў (чацвёрты год).

Тэкст і фота **Я. Цялушэцкага**

ФАЛЬКЛОР

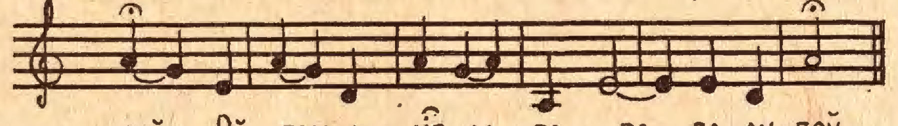
СЯМЕЙНАЯ

Ой, там на го-рэ, ой, там на кру-

той, Ой, там сы-діе-ла па-ра га-лу-

боў, Ой, там сы-діе-ла па-ра га-лу-боў.

Ой, там на горэ, ой, там на крутой,
Ой, там сыдіела пара голубоў.
Ой, там сыдіела пара голубоў.
Сыдіелі воны, обнімаліся,
Сызымі крыльямі накрываліся,
Сызымі крыльямі накрываліся.
Скуль взявся стрылец,
стрылец-молодэц
Розбій-розлучыў пара голубоў,
Розбій-розлучыў пара голубоў.
Голубка нэ іест, голубка нэ п'е,
Всё на круту горушку плакаты йдэ,
Всё на круту горушку плакаты йдэ.
Сыпют пшэныцю, ставят водыцю:
— Ты еш, голубка, бо вжэ вдовіця,
Ты еш, голубка, бо вжэ вдовіця.
— Нэ буду есты, нэ буду пыты:
Забыў голуба — нэма з кім жыты,
Забыў голуба — нэма з кім жыты.
Забыў голуба — нэма з кім жыты.
Нагнаў голубоў сто двацать штыры,
Нагнаў голубоў сто двацать штыры,
Нагнаў голубоў сто двацать штыры:
— Выбірай, голубка, которы мілы,
Выбірай, голубка, которы мілы.
— Я й выбірала, пэрэбірала —
Нэма і нэ будэ — кого любіла,
Нэма і нэ будэ — кого любіла.
Бо мой міленькі — чорнобровэнькой,
Лічко румяное, сам молодэнькой,
Лічко румяное, сам малодэнькой.

Ад Марыі Крук, 1930 года нараджэння, вёска Тапчыкалы, Бельскага павету, запісаў 12 жніўня 1974 года Мікалай Гайдук. Нотны запіс з магнетафоннай стужкі зрабіла Людміла Панько.

ТАК БЫВАЕ...

На сваю голаў

Бацька добра гаспадарыў. Памагала яму дачка ва ўсіх работах. Любіў ён яе і часта думаў, каб прыняць прымака, каб выдаць яе замуж за добрага чалавека. Ведаў ён добра, што дачка невымагальная, што паслушная, ды не прыгажуня. І, часта бываючы ў суседніх вёсках, заводзіў размову наконт добрага чалавека, які б разам з ім і дачкою захацеў гаспадарыць. І вось аднойчы паехаў ён да млына і там сустрэў маладога чалавека з-пад Беластока, якому расхваліў і дачку, і гаспадарку, і ўсё ўсянюткае, а асабліва захапляўся перад ім працавітасцю дачкі. Малады чалавек і чарку выпіў самагонкі з будучым цесцем, і бацькам яго пачаў называць, і дагаварыўся ў наступную нядзелю прыехаць у Кубешы, каб пазнаёміцца са сваёй будучай жонкай. Развіталіся яны ў млыне, як самыя блізкія людзі і нават пацалаваліся. Прыехаўшы дамоў, расказаў бацька ўсё гэта дачцы і разам з ёю пачалі рыхтавацца да прыёму будучага мужа і зяця. Дачка вокны памыла і падлогу, і павуціннe паздымала, і падушнікі папрала, і пудру купіла, і нават манікюр на ногцях зрабіла.

Прыйшла нядзеля, і прыехаў Стасё. Прывітаўся з цесцем, пацалаваў яго; і Марысю прыабняў і пацалаваў. Яна разрумянілася, і стала ёй ніяк дзіўна, прыемна і сорамна, бо яшчэ ніколі не цалаваў яе малады чалавек. Пацалунак уяўляла яна сабе святасцю, а тут усё так проста. Стась быў гаваркі, па словы ў кішэню не лазіў, ды выглядаў нядрэнна, так па-гарадскому, з доўгімі валасамі і запушчанымі бакенбардамі. Стаў распытваць у Марысі аб працы на гаспадарцы. Яна расказвала, і яму падабалася асабліва тое, што яна ад усходу да заходу сонца працуе, даглядае дабытак, і ў палявых работах без яе не абыходзіцца.

Бацька курыў папяросу, і з задавальненнем глядзеў на іх, седзячых на лаве, у думках сам сабе гаварыў: выбраў дасканалага зяця. Шчасце напаўняла яго душу і ён лагодным тонам звярнуўся да дачкі: „Рыхтуй стол, Марыся".

Пачастунак быў падрыхтаваны, і Марыся хуценька паставіла яго на стол, нават смачных пышкаў прынесла ў вялікай місцы. І пачалі есці і піць. Стась пасля пятай чаркі стаў гаварыць, што ён кахае Марысю, што страшэнна горкая гарэлка сёння, і стаў цалаваць Марысю.

Стала вечарэць, цесць п'яны заснуў на прыпечку, а Стась з Марысяю фліртаваў на ложку. Нават дамоў не паехаў. І ўліпла Марыся, як муха ў смятану. Усё ішло ў напрамку жаніцьбы. Вяселле адбылося хутка. Пайшло штодзённае працавітае жыццё. Але працаваць Стась не любіў. Усё рабіла Марыся са сваім бацькам, а Стась любіў толькі камандаваць і глядзець, як працуе дачка з бацькам. І нервы бацькі не вытрымалі. Выбухнуў ён вялікім крыкам на зяцягультая і трутнем яго назваў. І з гэтага часу пачалася нязгода ў хаце. Аднойчы вечарам разгарэлася сварка, а калі яна прыціхла і стары пайшоў спаць, Стась прынёс дубінку і спячага цесця ўдарыў некалькі разоў па галаве так, што ён ужо не падняўся з ложка. Марыся так перапалохалася, што рабіла ўсё, што Стась казаў. Разам вынеслі яны забітага ў хлеў, абвінулі гунькаю і прыкрылі гноем, а назаўтра паехалі ў лес і ў рове выкапалі яму, у якую прывезлі пасля цела бацькі і цесця. Плакала Марыся, але са страху была паслушная мужу, баялася, каб і яе ён не ўгробіў.

Не стала старога, адбываліся яго пошукі. Можа аб яго страшнай смерці ніхто б і не даведаўся, каб Марыся не пашчырнічала перад сваім сваяком, каб не сказала па сакрэту, што здарылася з яе бацькам. Сваяк заявіў міліцыі, і адкапалі цесця. Марыся пахавала яго на могілках, а Стась пайшоў у турму.

М. Хмялеўскі

(Працяг са стар. 3)

Андрэй Міхноўскі.

пад канец жніўня 1944 года, завітаў да нас прадстаўнік Люблінскага Камітэта Нацыянальнага Вызвалення. Добра ўжо не памятаю, але здаецца, што быў гэта афіцэр Войска Польскага. Ён перш за ўсё адшукаў даваеннага войта нашай гміны. Быў ім **Мікалай Праховіч**, селянін з суседняй вёскі Валкі. Пасля склікаў ён невялічкі сход партыйных жыхароў Мілейчыц і навакольных вёсак. Так устанавілася ў нас гмінная ўлада.

Андрэй Міхноўскі зацягнуўся папяросай і зноў адгукнуўся:

— Аж не хочацца верыць, што з гэтага часу прайшло ўжо 30 гадоў...

Людзей з адукацыяй у Мілейчыцах тады не было. Хто ўмеў чытаць і пісаць, лічыўся ўжо вялікім грамацеем. А ў Андрэя Міхноўскага была нават няпоўная сярэдняя адукацыя. Таму яго і прыцягнулі да працы. Людзі памяталі, што ў час акупацыі ён, як працаўнік амсткамісарыята, дапамагаў партызанам у афармленні розных дакументаў, што ў час савецкай улады займаўся ён вясковым кааператыўным гандлем. Дык і тады, летам 1944 года, даверылі яму гэтую ж галіну.

— Прыклад мы бралі з кляшчэлеўцаў, — расказвае Андрэй Міхноўскі, — там яны ўжо мелі гмінную спулдзельню сялянскай самапомачы. У нас старшынёю выбралі Антона Пракапчука, а Пётр Астапковіч і Мікалай Аксентовіч сталі членамі праўлення. Я — як найбольш з іх адукаваны — заняўся рахункаводствам. За таварам прыходзілася нам ехаць на падводзе аж у Бельск. Неўзабаве адкрылі мы першую пякарню, мясабойню і сталовую. У гандлі працаваў я да вясны 1946 года, а затым накіравалі мяне ў гміну...

Адначасова з арганізацыяй дзяржаўнай адміністрацыі і вясковага гандлю распачынала ў Мілейчыцах дзейнасць ячэйка Польскай рабочай партыі. Андрэй Міхноўскі кажа, што першым яе сакратаром быў яго сваяк **Пётр Міхноўскі.** Дык за гэта яго бандыты забілі. Прыйшлі ў белы дзень, калі Пётр Міхноўскі не спадзяваўся ніякай бяды. Быў заняты працай на панадворку. Там яго і застрэлілі.

Міхноўскага падмяніў **Тэадозій Янушэвіч,** хаця ведаў, што і яму гэта пагражае смерцю. Калі не мог ужо вытрымаць бандыцкага знуткавання, пераехаў ён разам з сям'ёй у Савецкі Саюз. Тады дзейнасцю мілейчыцкай партыйнай арганізацыі пакіраваў **Уладзімір Бартнічук** з вёскі Левашы, які цяпер з'яўляецца чыгуначнікам.

— І нам, — уздыхае Андрэй Міхноўскі, — банды не [illegible] напсавалі крыві. Некалькі раз разбівалі і грабілі нашы крамы, абкладвалі нас штрафамі.

Сярод ахвяр бандыцкага тэрору знайшоўся таксама рабочы мілейчыцкай кафлярні **Дзям'ян Баравік.** Пра яго забойства расказаў мне 91-гадовы пенсіянер, былы кафляр, **Станіслаў Герасімюк.**

— Пане, — гаварыў дзядуля, — гэта быў добры, адважны чалавек. Яшчэ ў даваенны час смела выступаў у абарону рабочых. І тады, у першыя гады пасля вызвалення, быў першым памочнікам дырэктара кафлярні **Станіслава Рапацкага.** А забілі яго ў час танцавальнай забавы, забілі за тое, што быў партыйным актывістам.

Цяпер сын Дзям'яна Баравіка — **Уладзімір Баравік** з'яўляецца ўжо палкоўнікам Людовага Войска Польскага. Таксама сын Астапковіча, **Яўгеній,** даслужыўся афіцэрскіх зорак. А і дзеці Андрэя Міхноўскага зусім нядрэнна ўладзіліся ў жыцці. Самы старэйшы яго сын, **Ігар,** працуе юрыстам у Беластоку, а наймалодшы (чацвёртае дзіця ў сям'і) яшчэ вучыцца. Народная ўлада стварыла роўныя магчымасці жыццёвага авансу для ўсіх сваіх грамадзян.

Віктар Рудчык

* * *

Праходзяць розныя людзі
па вуліцах горада
ідуць — спяшаюцца
аднак усе яны
цешацца жыццём
чаму ж мы
не можам пацешыцца
вобразам нябёс
пры музыцы арф
нам толькі ліры іграюць
незразумелай нотай
нам толькі песні спяваюць
невідочныя постаці
ох! — натхнёная рамантыка
крылатых салаўёў
што ўзлятаюць вышэй і вышэй
да зор...
да шчасця...

Яўген Семянюк

* * *

Прабач за ўсё
За боль і шчасце
За пусты смех мой
За слёзы ў вачах тваіх
За маё шчырае каханне
За дні якія я забраў
Прабач за ўсё
Можаш ісці
Цябе я не віную
Твайму каханню ўжо канец
Маё яшчэ трывае
Твае жыццё дарогай ўлева
Маё направа йдзе
Жыццё то бой
Які заўжды прайграеш
Прабач за ўсё

Міхась Шаховіч

ЛЕТНІМ ВЕЧАРАМ

У летні вечар ля хаты,
Сеўшы ціха, дзяўчаты
Пра навіны свае размаўлялі,
Каб не плыў час марконта,
Дык ўзяліся ахвотна —
Хорам песню яны заспявалі.
Рэха ўдаль паляцела,
У гаі празвінела,
Плылі гукі ўрачыста, на волі,
Абудзіліся нівы,
Сон прагнаў лес маўклівы,
Што спакойна дрымаў на прывалле.
Хоць і з песняй крылатай,
Ды ўсё ж сумна дзяўчатам
У гэты вечар адным час праводзіць,
Бо за садам пад гаем
Там гармонік іграе,
Ды чамусьці да іх не прыходзіць.
Што ты, хлопча, блукаеш,
Чаго ў полі шукаеш,
Мо бяду напаткаў ты якую?
Уздыхнула трохрадка:
Выбачайце дзяўчаткі,
Не прыйшла — па каторай сумую.

Верас

Дарагое „Сэрцайка"!

Мне 17 год, а Слаўку — 19. Хаця жывем у адной вёсцы, раней мы ўвагі адзін на другога не звярталі. Я яшчэ з ніводным хлопцам не хадзіла, Славэк мой першы хлопец, а ён круціў з многімі дзяўчатамі і не толькі з нашай вёскі. А ў гэтым годзе на канікулах Славэк зацікавіўся мною. Пачалі мы сустракацца, і ён сказаў, што вельмі мяне кахае. Мне сяброўкі гаварылі, што з такім круцялём займацца не варта. Ён сёння пойдзе з адной, заўтра з другой. Але чым больш я з ім сустракалася, тым больш ён мне падабаўся; перастала я ўжо слухаць сяброўкі. Разам мы хадзілі на забавы ў сваю і ў суседнія вёскі. Славэк заўсёды мяне праводзіў дамоў і сардэчна развітваўся. Але вось на апошняй забаве ён вёў сябе інакш, быў нейкі разгублены, у яго словах ужо не было той сардэчнасці. Я пачала непакоіцца, што будзе далей, тым больш, што канчаліся канікулы і Славэк паехаў у Варшаву, бо там ён вучыцца, а я даязджаю ў школу ў суседні горад. Я ўсё аб ім думала і чакала з нецярплівасцю пісьма. І на днях атрымала. Але не прынесла яно мне радасці, а зраніла балюча маё беднае сэрца. Славэк піша, што дайшлі да яго дрэнныя весткі аба мне і ён зрывае са мной. Не ведаю, што і ад каго ён чуў. Нічога не напісаў, не выясніў. Што мне рабіць? Ці напісаць да яго і прасіць, каб выясніў, у чым тут справа?

Тамара з Беластоцкага

Тамара! На жаль, пацешыць цябе не магу. Славэк, пэўна, ужо і табой нацешыўся, а яго аргументацыя, чаму зрывае, даволі прымітыўная. Бачыш, сапраўды „з круцялём займацца не варта"! Але не перамайся! У тваім узросце вельмі часта дзяўчаты памыляюцца ў каханні, бо яшчэ замаладыя, каб крытычна глянуць на сімпатыю. Цяпер як найбольш увагі прысвяці кніжкам, каб добра закончыць школу. А тады будзеш дарослай і напэўна выбярэш сабе адпаведнага хлопца.

„Сэрцайка"

У НАШЫМ АБ'ЕКТЫВЕ

Без каментарыяў. *Фота Р. Сянько*

Куток практычных ведаў

ЯК ЦЯБЕ БАЧАЦЬ, ТАК ЦЯБЕ ПІШУЦЬ

КАРОТКІЯ КУРТКІ

Такія курткі ў апошні час вельмі модныя, таму носяць іх не толькі восенню, але нават і зімою. Зімовыя курткі робяць з натуральнага ці штучнага футра.

Кароткія курткі могуць быць дапасаваныя да таліі, у стылі джынсавай курткі, або шырокія, з рукавом кімано ці проста шырока ўшытым. Курткі гэткія даходзяць толькі да таліі, а зашпіляюцца на гузікі ці, найчасцей, на замок.

Куртку можна рабіць з нейкай тоўстай ваўнянай тканіны, гладкай або ў клетку. Можна пашыць іх з таго ж матэрыялу, што і штаны.

Гэткія курткі могуць быць пашыты на ваціне, могуць быць з нейкага пушыстага матэрыялу. Наймаднейшыя аднак — з футра. Могуць быць розныя штучныя футры з кароткім ці доўгім воласам, могуць быць розных колераў: нават чырвоныя, зялёныя, блакітныя. З натуральным футрам варта зрабіць нейкую камбінацыю: напрыклад, са скурай, з замшам, з гладкай ваўнянай тканінай у клетку. З матэрыялу ці замшу можа быць бантоўка спераду на гузікі, пояс у таліі, манжэты, а таксама ніжняя частка рукавоў (ад цела).

Гэта дае магчымасць зрабіць такую куртку з нейкага старога, нямоднага футра ці паліто. Можна супастаўць кантрастныя колеры. Можна выкарыстаць пры гэтым недарагі матэрыял, які на паліто не падыходзіў бы, бо мнецца, а на курткі — не сядзіш жа.

Каўнеры звычайна бываюць простыя, як у кашулі. Калі куртка бывае двухбортная, то даем большы каўнер, калі ж яна аздабляецца аддзелкай, вязанай з нітак, дык каўнер варта таксама зрабіць вязаны і такі ж самы пояс у таліі і манжэты. Можа быць каўнер у форме стойкі, а можа быць куртка зусім без каўняра. Можна таксама зрабіць футраны каўнер.

Кішэні або накладныя, або прарэзаныя вертыкальна.

Такую куртку можна зрабіць і для мужчын. Яны вельмі модныя і не шмат адрозніваюцца ад жаночых.

Сяброўка

Праз пятнаццаць хвілін атакавалі.

Без аніводнага стрэлу, моўчкі, усе разам высыпалі з рова і кінуліся на вышыню.

Немцы спачатку маўчалі, — можа не заўважылі іх, а можа чакалі, і з хвіліну ў ветраным сакавіцкім прасторы чуцён быў толькі бязладны дыхавічны тупат паўсотні пар ног. Людзі настылі за ранак на гліністым умерзлым доле, таму адразу рванулі дружна, аднак шлях іх пралягаў угору, бегчы было багата і такога імпэту хапіла ненадоўга. Правы фланг перыраца ўзвода неўзабаве загнуўся і пачаў адставаць; гэта было дрэнна, але лейтэнант Клімчанка не наважыўся парушыць цішыні, каб закрычаць на маладушага сержанта Галаногу, які там камандаваў. Сцяўшы ў кулаку пісталет з раменьчыкам, прычэплены да дзягі, ён бег з усімі як мага хутчэй туды, угору, дзе, нырхаваўшы кулямёты, чакалі, каб разам ударыць, немцы. Злева ад яго і далей пад лес, крыху марудней, адстаючы, трухаў з ардынарцам Арлавец. Час ад часу ён паварочваўся да першага ўзвода і на хаду трос кулаком — хутчэй! Клімчанка, аднак, не дужа зважаў на гэта; цяпер у ланцугу ён нейкім чынам стаў незалежны ад ротнага, сам ведаў, што трэба хутчэй, толькі салдацкія сілы не дужа падпарадкоўваліся і яму. Лейтэнант бег, адчуваючы, як датлявае ў ім рэшта ранейшае злосці, што прарвалася там, у рове. Ён пачаў ужо звыкацца з думкай, што капітан „арап" і „гарлапан", што ён не пашкадуе бацьку, каб выслужыцца — выпнуцца перад начальствам. Але ўсё ж ён мусіў слухацца ротнага і нават больш: пасля ягоных абраз быў поўны рашучасці ўварвацца ў траншэю ў што б там ні стала. Таму ён і бег так. Гэта быў разлічаны на адну толькі нечаканасць прывок, ад яго імпэту залежала, ці палягуць яны тут, на голым умерзлым схіле, ці, калі пашанцуе, возьмуць вышыню.

„Шась-шась... Шась-шась", — мялі стрыхлелы іржэўнік неданошаныя зімою валёнкі, гамашы з зялёнымі, пызымі, чорнымі абмоткамі, тупалі каляныя англійскія чаравікі, стаптаныя „кірзачы". Паблізу ў некага на рамяні ці ў рэчмяшку мерна і нудна лязгаў пусты кацялок. „Не мог прыладзіць, разгільдзяй!!" — злосна азірнуўся Клімчанка. Людзі беглі абапал яго; расшыраныя вочы боязна мітусіліся на вышыні; хакалі асіплыя ад стомы і прастуды грудзі; матляліся почапкі аўтаматаў. Вецер курэў у іржэўніку пасмамі пылу, угары ў непагодным небе плылі і кудлачыліся шэрыя хмары. Ветраныя парывы раздзімалі запэцканыя зямлёю полы паўшубка ўзводнага, дзьмулі праз дзірку ў бок, сцябалі па разгарачаным твары матузамі ад шапкі, але Клімчанка не прыкмячаў таго — бег. Адна толькі думка кіравала цяпер ім — хутчэй. Хутчэй, пакуль не ўдарылі немцы. Пакуль ціха, прабегчы б хоць лішні дзесятак метраў да гэтай вышыні, куды, ведаў ён, шлях вось-вось абарвецца шквалам агню.

Рота выбягала з-за пагорка на адкрытае. Клімчанка ўжо абачыў перакапанаю траншэяй вышыню — усю, ад лесу да пакатага схілу ў бок вёскі, на якім па разорах і пад узмежкамі белелі рэдкія плямы бруднага, змерзлага ўранні снегу. І тады згледзеў, як скрозь на брустверы матлянуліся ўбакі і замерлі пляскатыя каскі. У той жа момант вецер данёс аслаблены адлеглацю ўскрык:

— Фойер!..

Раней, чым канчаткова згас у паветры гэты ўскрык, цішыня ўзарвалася громам, які праглынуў каманду і тупат ды цяжкі зморы сап людзей. Першыя чэргі рванулі тугое паветра над іх галовамі, побач нехта тоненька, не па-мужчынску ўскрыкнуў. Клімчанка хіснуўся ніжай, прыгнуўся, але зараз жа выпрастаўся, азірнуўся — на пяць крокаў ззаду, расчырванеўшыся маладым белабрысым тварам, бег з аўтаматам ягоны ардынарац Косця. Каска раптам гайданулася на яго галаве, пэўна, збітая куляй, саўганулася на вуха; хлопец піхнуў яе назад рукавіцай, зноў падхапіў за ствол аўтамат і кароценька, аднымі вачмі, усміхнуўся камандзіру. Аднак лейтэнант ужо не заўважыў тае ўсмешкі, ён бачыў, што правы фланг адставаў усё болей. Няўрткі стары Галанога з падапхнутымі пад дзягу поламі шыняля, відаць, прыставаў, то бег, то спыняўся — кідаўся ўбок, нечага крычучы на байцоў, якія ўсё болей замаруджвалі бег і, відаць, гатовы былі залегчы. Гэтага дапусціць было нельга, і Клімчанка, адчуваючы, як ззаду крычыць і лае яго Арлавец, такая ўскінуў угору абедзве рукі і затрос імі, крыкнуўшы сарваным, асіплым голасам:

— Галанога! Такую ўваю... Уперад! Бягом!

Але словы яго глухлі ў віхуры бою, ён і сам не пачуў іх і, зразумеўшы гэта, яшчэ некалькі разоў патрос у паветры кулаком з пісталетам. Пасля рванўся за ротай. Кулі густа нізалі паветра, зыўкалі, верашчалі, на ўсе галасы скуголілі, дзяўблі мерзлы дол пад нагамі, пырскаючы жарсцвяной зямлёй.

ТРЫБУНА чытачоў

ЗСМВ У ГАЙНАЎСКІМ БЕЛАРУСКІМ ЛІЦЭІ

Большасць вучняў беларускага ліцэя ў Гайнаўцы даязджае ў школу з вёсак. Для іх у класа-кабінеце № 4 была арганізавана чытальня. Тут ёсць часопісы, кніжкі. Тут праводзяць вучні час, чакаючы поезда ці аўтобуса. Апякуецца гэтай чытальняй школьная арганізацыя ЗСМВ.

У рамках акцыі „Зазелянее ўся краіна“ вучні — члены ЗСМВ прымалі ўдзел у пасадцы дрэў. Вясной 1972 г. моладзь працавала пры рамонце фізкультурнай залы і спартыўнай пляцоўкі. Варта тут пахваліць хлопцаў, якія вельмі стараліся, каб хутка закончыць працу.

Члены ЗСМВ у школе парадкуюць панадворак вакол школы. Увосень ездзяць капаць бульбу. Зароблены грошы прызначаюць на экскурсіі і вечарынкі.

У канцы мінулага года клас IVa ездзіў у тэатр у Варшаву. Ездзілі з апекуном школьнай арганізацыі праф. Петручуком.

Школьнае праўленне ЗСМВ вядзе шырокую культурную дзейнасць. У сувязі з 30-годдзем ПНР яны падрыхтавалі ўрачыстую папулярна-навуковую сесію, а супольна з гарцэрамі арганізавалі навагоднюю ёлку. Школьнае праўленне ЗСМВ прысутнічае на пасяджэннях педагагічнага калектыву. Класныя праўленні памагаюць у падрыхтоўцы заняткаў па грамадзянскім выхаванні. Арганізуюць сустрэчы з цікавымі людзьмі. Цікавай была сустрэча ліцэістаў з др Аляксандрам Варшчэўскім.

У школе папулярная форма сяброўскай узаемадапамогі. На пахвалу тут заслужылі: Марыя Дзун, Янка Лабузінскі, Кастусь Ваўрэшук, Янка Сапяжынскі. Адбываюцца экскурсіі на гайнаўскія фабрыкі.

Школьная арганізацыя ЗСМВ супрацоўнічае з такой жа арганізацыяй у Лясным тэхнікуме ў Белавежы. Моладзь сустракаецца на супольных вечарынах. Члены ЗСМВ — добрыя спартсмены. Варта тут прыпомніць валейбалістак з беларускага ліцэя, якія працуюць пад кіраўніцтвам грам. М. Врублеўскага. У сваіх вёсках члены ЗСМВ супрацоўнічаюць з гурткамі БГКТ у развіцці розных форм культурна-асветнай працы.

Старшынёй школьнай арганізацыі ЗСМВ да пачатку новага школьнага года была Зіна Лукша — добры арганізатар і вучань. Здаўшы матуру, пайшла ў свет.

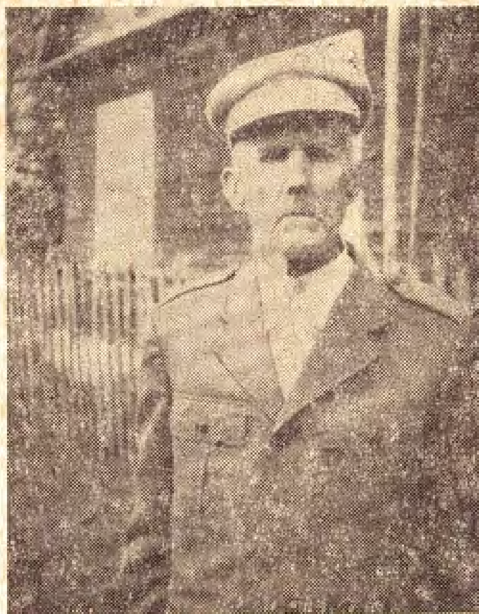
Віктар Бура

ЧАМУ ГЭТА ТАК?

У верасні адбыліся ў Гайнаўцы павятовыя дажынкі. Мерапрыемства вельмі спадабалася. Засмуціў толькі адзін факт. На прылаўках прадаваліся розныя прадукты, між іншым, хлеб. І вось на гайнаўскіх прылаўках палова буханкі каштавала як належыцца — 4 зл., на нараўскіх жа — 8 зл. Лічу, што гэта абдзіранне людзей і падважае істотны сэнс дажынак — Свята хлеба.

Што скажа ГС у Нараўцы на гэта? Дужа ён узбагаціўся?

П. Байко

Яму больш 100 год!

Трафім Крук нарадзіўся ў вёсцы Навасады. Цяпер жыве ў Нараўцы. Ужо на пенсіі. Быў гаёвым. Хоць даўно ўжо адсвяткаваў сваё стагоддзе, у далейшым адчувае сябе добра. Штодзень сустрэнеце яго на вуліцах Нараўкі на прагулцы. Заходзіць да знаёмых, у краму. Падчас адной з такіх прагулак і мы сустрэлі яго (на здымку).

В. Бура

Гайнаўскія вуліцы

Штогод гарадская дарожная служба ў Гайнаўцы пракладае новыя вуліцы. У гэтым годзе пабудавана вуліца Мікалая Рэя, каля кіламетра, асфальтная. Цяпер рабочыя пад кіраўніцтвам інж. Буйноўскага і тэхніка Рагоўскага працуюць на вуліцы Простай. Вуліцы Гайнаўкі прыгажэюць з году ў год.

Э. Вайськовіч

Станцыя ПКС у Бельску

Бельская станцыя ПКС знаходзіцца ля вуліцы Чырвонай Арміі, насупраць вакзала ПКП. Ёсць тут 6 аўтобусных стаянак. Аўтобусы з Бельска раз'язджаюцца ва ўсе бакі, і рух пасажыраў тут вялікі. Пасажыры, аднак, скардзяцца на дырэкцыю ПКС і ўлады горада за гразь на плошчы, на якой знаходзіцца аўтобусныя стаянкі. Уся гэтая плошча так разбіта, што, бывае, аўтобус ледзь вылезе на вуліцу, каб паехаць далей. А пасажыры дык скачуць, як акрабаты, каб ускочыць у аўтобус.

Даўно пара ўжо зрабіць вакол аўтобусных стаянак цвёрдую плошчу. Няхай людзі перастануць наракаць на гразь і на бельскую станцыю ПКС. Здаецца, гэта не надта вялікая справа (плошча мае 0,10 га), і бельскія будаўнікі маглі б наладзіць аўтобусную станцыю ў Бельску за некалькі дзён.

Раса

Белавежскія пасяджэнні

У апошні час Белавежа стала месцам шматлікіх канферэнцый і семінараў. Нядаўна інфармавалі мы аб канферэнцыі ЮНЕСКО, а ўжо ў палове верасня з'ехаліся сюды прадстаўнікі палітычных навук. Даклады прадставілі выдатныя польскія вучоныя. Слухала іх каля 100 дэлегатаў з важнейшых польскіх універсітэцкіх цэнтраў. З удзельнікамі пасяджэння сустрэліся ўлады ваяводства. Вучоныя наведалі таксама белавежскі запаведнік прыроды і прыродазнаўчы музей.

Зараз жа пасля іх выезду ў Белавежу прыехалі на семінар лекары — каля 25 чалавек. Пасяджэнне арганізавала Польскае таварыства медыцынскай фізікі.

П. Байко
фота **В. Мінкевіча**

Фрагмент залы падчас нарады прадст аўнікоў палітычных навук у Белавежы.

Гайнаўскія сустрэчы з „Нівай“

„Зорка“ — беларуская газета для дзяцей, якая выдаецца разам з „Нівай“, карыстаецца вялікай папулярнасцю сярод сваіх чытачоў. Наша маладое пакаленне можа знаёміцца праз „Зорку“ са сваімі сябрамі і сяброўкамі, якія пражываюць у Польшчы, а таксама за яе межамі. Ва ўсіх школах на Гайнаўшчыне вучні перапісваюцца, масава высылаюць лісты за граніцу і атрымліваюць адказы.

Вялікае паважанне сярод нашай моладзі мае рэдактар „Зоркі“ Я. Чэрнякевіч. У адрас нашага аддзела БГКТ у Гайнаўцы прыходзіць вельмі многа лістаў і тэлефонаў ад школьнікаў з просьбай, каб у іх школе ці святліцы арганізаваць сустрэчу з „Зоркай“. Мы гэта робім. Мы запрашаем і журналістаў „Нівы“. Яны прыязджаюць у нашы вёскі і сустракаюцца з чытачамі. На розных аглядах беларускіх тэатральных калектываў, аглядах „Беларуская песня“, конкурсах, фэстынах, акадэміях прысутнічае „Ніва“, і людзі любяць яе. Чытаюць яе таксама нашы землякі ў розных краінах свету, як СССР, Чэхаславакія, ГДР, Балгарыя, ЗША, Англія, Аўстралія, ГФР, Францыя, Бельгія і іншыя. Некаторыя землякі прысылаюць весткі з далёкіх краін. Для іх „Ніва“ — гэта вялікі госць, які прыносіць весткі з радзімы, знаёміць з нашымі дасягненнямі.

„Ніва“ на Гайнаўшчыне мае многа верных чытачоў, якія чытаюць яе ад першага нумара. Я ад імя павятовага аддзела БГКТ у Гайнаўцы звяртаюся да ўсіх нашых актывістаў, каб і ў далейшым распаўсюджвалі „Ніву“ сярод маладога пакалення і старэйшых. Няхай у кожнай хаце гэты тыднёвік мае сваіх сяброў.

Віктар Бура,
сакратар гайнаўскага аддзела БГКТ

ЯК ІГРАЦЬ?

У Спічках існуе гурток ЛЗС. Кожны год хлопцы з вёскі збіраюць складчыны і ўплочваюць іх на конта ЛЗС у Бельску. За гэта атрымліваюць розныя спартыўныя прылады. Вясной мінулага года Спічкі атрымалі мяч, майкі, трусікі і спартыўныя тапачкі. Толькі гуляй у мяч. І правялі нашы хлопцы шмат матчаў.

На гэты год Спічкі атрымалі толькі адзін мяч. Іншыя вёскі атрымліваюць намнога больш, чым Спічкі. Навошта ж нам плаціць, гавораць людзі, каб потым хадзіць у ЛЗС і прасіць іх ласкі? За тыя ж грошы мы самі можам купіць мяч і спакойна гуляць. У нас хлопцаў многа.

Васіль Асеннік

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

ТЭЛЕФОН У ПУХЛАХ НАПРАЎЛЕНЫ

Адказвае:

Rejonowy Urząd Telekomunikacyjny w Bielsku Podlaskim.

W odpowiedzi na Wasze pismo z dnia 17.08.1974 r. Rejonowy Urząd Telekomunikacyjny w Bielsku Podlaskim uprzejmie informuje, że telefon we wsi Puchły został zainstalowany w miesiącu maju br. natomiast słupy, które zostały ustawione zimą, z chwilą roztopów zostały pochylone.

Ze względu na to, że całkowita telefonizacja wsi miała być zakończona do czerwca br. zaistniałe usterki na budowanej linii do wsi Puchły zostały usunięte w terminie późniejszym i obecnie linia jest doprowadzona do właściwego stanu technicznego i estetycznego.

Dyrektor RUT
(—) E. Szum

ЯШЧЭ ПРА КАПЫТЫ Ў КАРОЎ

Адказвае:

Białostockie Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Weterynaryjno-Zootechnicznego w Białymstoku

W związku z notatką w tygodniku „Niwa” w sprawie pielęgnacji racic u bydła Białostockie Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Weterynaryjno-Zootechnicznego „Centrowet” w Białymstoku uprzejmie informuje, że aktualnie posiada pewną ilość do sprzedaży zestawów do pielęgnacji racic u bydła, noży kopytowych oraz szczotek do czyszczenia zwierząt.

Najwłaściwszym byłoby, aby każde Kółko Rolnicze we wsi posiadało choć ze dwa zestawy do pielęgnacji racic. (cena za 1 kompl. zł 1.010,—).

Generalną zasadą jest składanie zamówień do 20 lutego na dostawy w roku przyszłym.

Białostockie Przedsiębiorstwo
Zaopatrzenia Weterynaryjno-
-Zootechnicznego „Centrowet”
Dyrektor
Zygmunt Kosiński
(lek. wet.)

Хмарнае паднябессе гуло, галасіла, пішчала; здавалася, нейкая ашалелая сіла раз'юшана буяніла ўгары, і нават не верылася, што ўсё гэта грымотнае страхоцце скіравана супраць рэдзенькага ланцужка ўшчэнт змораных людзей, якія падалі, ішлі і трухалі па шэрым схіле, марудна набліжаючыся да вышыні.

— Уперад! Уперад! — крычаў лейтэнант, даганяючы рэдзенькі шэраг людзей, якія адолелі ўжо, мабыць, палову шляху. Але шквал агню з вышыні рабіў сваю справу: байцы замаруджвалі бег, ніжэй прыгіналіся да зямлі, некаторыя ўжо ляжалі на ржэўніку, і некалі было даўмецца, забітыя гэта або тыя, што проста збаяліся. У нейкай секунднай паўзе скогату ён, аднак, уламіў слыхам слабенькі, боязны стук пэўна таго ж кацялка і кораценька, радасна падумаў — жывы! Але цяпер не да таго было, каб думаць, хто гэта. Клімчанка адчуваў, што першы такі добры імпэт змарнеў і што ўзвод вось-вось заляжа. Сэрца яго шалёна гоцала ў грудзях, гарката ад стомы распірала лёгкія, у скронях з натужным звонам білася кроў. „Хутчэй! Хутчэй! Хутчэй!“ — стукала ў галаве ўпартая думка. Ужо недалёка пралегла дарога, — вытаялы з-пад снегу, умерзлы і вузенькі палявы шлях з рэдкімі грыўкамі быльнёгу паабапал. Ад дарожкі да траншэі было сотня крокаў, ні ў якім разе нельга было даць узводу залегчы тут, — у што б там ні стала трэба было дарвацца да бруствера.

Аднак не паспелі яны дабегчы да тае дарогі, як аднекуль з вёскі ў фланг ім ударыла аўтаматычная гармата. Першыя яе дробнакаліберныя чэргі важна загрукалі ўдалечы, сінія трасёры мільганулі на чорнай зямлі, і калючыя клубкі разрываў рассыпаліся па ніве. Некалькі байцоў палі і суконнымі камякамі застылі на ржэўніку, адзін упусціў аўтамат і, абхапіўшы далонямі твар, з крыкам кінуўся назад па схіле. У той жа момант хлёсткія, гарачыя трасы разанулі каля ўзводнага, ударылі па зямлі ззаду, матлянуліся далей уздоўж няроўнага ланцуга роты. Ад неспадзеўкі Клімчанка на момант разгубіўся, але тут жа з незвычайнай выразнасцю сцяміў, што трэба зрабіць, і рвануўся наперад. Ён абмінуў суседняга ў ланцугу байца з расшкуматаным на спіне рэчмяшком, з якога высунуліся анучы; вецер засцябаў па плячах канцом ручніка. Баец марудна, трацячы сілы, спрабаваў устаць на калені, але хістаўся, відаць, паранены, і ўрэшце зусім упаў тварам у ржэўнік. Вецер пругкаю хваляй біў у твар узводнаму, які, не азіраючыся, услухоўваўся толькі ў тупат трафейных Косцевых ботаў ззаду. Ён ужо не спрабаваў падганяць байцоў, перастаў падаваць каманды, адно бег, апераджаючы ўсіх, ведаючы, што толькі так можна не даць людзям залегчы. Ззаду і па баках умерзлую зямлю злосна лупцавалі пыльныя чэргі тае аўтаматычнай тарахцелкі.

(Працяг будзе)

ДОБРЫ СОЛТЫС

Грамадзянін Аляксей Анішчук з'яўляецца солтысам у вёсцы Плянта ў Гайнаўскім павеце. Гэта ўжо чалавек старэйшы — яму 80 год. А солтысам ён ужо дзевяты год. Чалавека гэтага можна даваць за прыклад. Хоць у гэтым узросце патрэбны адпачынак, наш солтыс не адхіляецца ад грамадскай працы. Любяць і паважаюць яго аднавяскоўцы. А найлепшы гэтаму доказ, што ўжо чацвёрты раз выбралі яго солтысам.

Аляксей Анішчук — адзін з найстарэйшых жыхароў вёскі Плянта. Помніць не адно здарэнне з даўніх часоў і ахвотна расказвае, як было калісьці. Слухаюць яго ўсе.

Гэта чалавек маладога сэрца. Не адзін раз ён дае добрыя парады моладзі з гуртка ЗСМВ у вёсцы. Ініцыятар грамадскіх чыноў.

Акрамя функцыі солтыса, ён яшчэ і старшыня праўлення крамы ў Плянце. У час сваёй шматгадовай працы на ПКП быў старшынёй прафсаюзнай рады і скарбнікам у ячэйцы. Моцна зжыты ён з вёскай і яе людзьмі. Жыхары Плянты не ўяўляюць сабе сваёй вёскі без такога солтыса. Многа ён памог вёсцы, за што і падзяка яму ад усіх.

Ружа

ЧЫТАЙЦЕ і РАСПАЎСЮДЖВАЙЦЕ „Ніву“!

NIWA 15-950 Białystok, ul. Wesołowskiego 1. TELEFON 2-32-41. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu”, urzędy pocztowe i listonosze. Wydawca RSW „Prasa—Książka—Ruch”. Indeks 36011.

З савецкага гумару

◆ Дамашняе сачыненне ◆

Настаўніца задала нам напісаць дамашняе сачыненне на тэму „Як жыве наша сям'я". Я папрасіў бацьку памагчы мне, а той адмахнуўся: „Дрэнна жывём. Толькі і чакаеш якой непрыемнасці". Маці сказала: „Дай бог кожнаму так жыць". — „Не дай бог, — раззлаваўся бацька. — Начамі не спіш". І ён зачыніўся ў сваім пакоі, моцна грымнуўшы дзвярыма.

Я ўзяў сшытак, аловак і падсеў да маці.

— Мама, давай разам пісаць сачыненне, — папрасіў я.

— Ты ж адукаваная. Сем класаў скончыла.

І мама мне памагла. Яна расказвала як мы жывём, а я запісваў. І аказалася, што мы сапраўды жывём — „дай бог кожнаму так жыць.

— Мы жывём добра таму, — сказала маці, — што наш тата з галавой.

Я тут жа сказаў, што і ў другіх вучняў таты з галовамі, ды маці не згадзілася:

— У тых татаў галовы не такія разумныя.

Са слоў маці я напісаў пра нашы пакупкі. Купілі мы сёлета дываны, мэблевы гарнітур. Яшчэ купілі маці ангельскую нейлонавую футру, аўтамашыну „Волга". Але прадалі „Масквіча".

— Мама, а як наша сям'я вольны час праводзіць? Нам і пра гэта трэба напісаць.

— Вольны? — падумала маці. — У мяне ўвесь год вольны. Ты ў школу ходзіш. Бацька на службе... Кожную суботу госці прыходзяць. Чай п'ём.

— Каньяк і „Белавежскую горкую", — дадаў я ад сябе, бо ведаў, што яшчэ, акрамя чаю, п'юць у нас госці.

— А культурна як адпачываем?

Маці думала, думала і адказала:

— У кіно ходзім. Газеты выпісваем.

Яшчэ маці ўспомніла, што культурна пачнём адпачываць, калі будзе гатова дача. Я, ведаючы, як будуецца наша дача, дапісаў, што тата на дачу прывозіў з будоўлі, на якой ён працуе прарабам, цэглу, шыфер, дошкі, цвікі і нават шпінгалеты. Успомніў і запісаў размову таты з адным наголеным дзядзькам. Той прывёз аднойчы нам для дачы ванну. „Нічога, нічога, — супакойваў тады бацька наголенага дзядзьку, — адну кватэру ў доме здадзім без ванны. Больш месца будзе свабоднага".

— Мама, а колькі тата палучае ў месяц? — спытаў я.

— Навошта табе? — насцярожылася мама.

— Так, я проста сам хачу ведаць.

— Сто дзесяць рублёў.

Тады я падлічыў, колькі мы палучылі ў год і колькі каштуюць усе нашы пакупкі. А ў нас жа сям'я з трох чалавек, і нам усім трэба есці і апранацца. Мне ж яшчэ марожанае і білеты ў кіно купляюць.

Я ўсё гэта таксама запісаў, перапісаў на чыставік. Сачыненне атрымалася ажно на трох старонках.

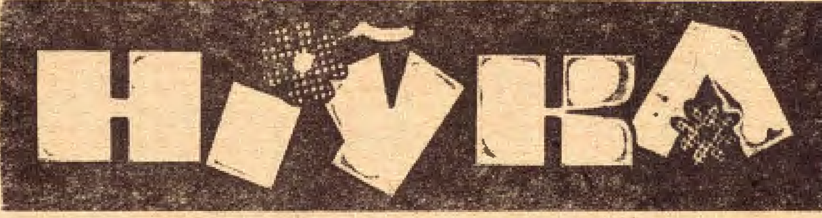
Сёння настаўніца Ала Сцяпанаўна раздавала нашы дамашнія сачыненні. Двойку нікому не паставіла. Усіх пахваліла. Асабліва яна была задаволена маім сачыненнем. Сказала, што яно сумленнае і смелае.

Не разумею, чаму мама цяпер злуецца на мяне і кажа, што сачыненне трапіла ў чужыя рукі.

Васіль Хомчанка

ГУМАР З

НЕ ДЗЯКУЙ

Пасля паспяховай абароны дыплома студэнт падыходзіць да свайго педагога:

— Прафесар, дзякую вам за ўсё. Вы навучылі мяне ўсяму, што я ведаю.

— Не варта дзякаваць за такія глупствы.

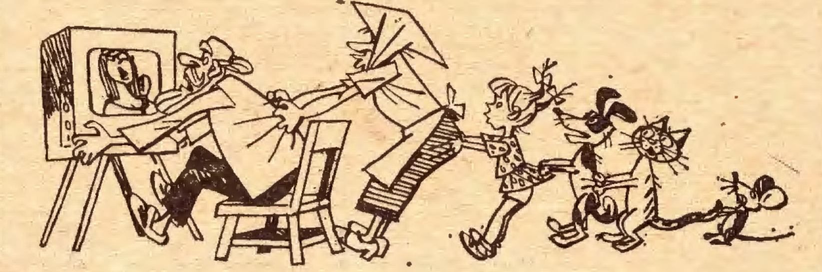
ЗАПАМЯТАЎ...

Настаўніца доўга расказвае вучням на ўроку батанікі пра тое, як вырошчваюць бульбу. Урэшце для паўтарэння пытае ў аднаго хлопчыка, які, здаецца, слухаў яе найбольш уважліва:

— Дык скажы, Пеця, для чаго бульбу закопваюць у зямлю?

— Каб куры не выграблі, — хуценька адказаў той.

СТАРАЯ КАЗКА НА НОВЫ ЛАД

Цягнуць-пацягнуць, а выцягнуць не могуць.

МІНІВЕРШЫ

ЧАРАПАХА І КОНЬ

Чарапаха сказала каню:
„Ты крыху пастой, я цябе
даганю",
А конь адказаў: „Калі буду
стаяць,
Ты зможаш мяне й абагнаць".

У НАВУКОВЫМ САВЕЦЕ

— Чаму вы, калега, не адважыліся паставіць дактаранту вышэйшую адзнаку? У яго глыбокія, сур'ёзныя веды!

— Але не навуковая мова. Разумееце, залішне проста, даступна гаворыць. У навуцы без тэрміналогіі не прынята выказвацца.

...Ён казаў: вялікімі не нараджаюцца! Вялікія паміраюць.

...Яго незаслужана адправілі на заслужаны адпачынак.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Зіны Госцік з Міхалова Беластоцкага павету змяшчаем песню з сёлетняга фестывалю ў Калабжэгу

BEZ KOMPANII NIE MA NIC

Wojsko może być bez koszar, kiedy na ćwiczeniach tkwi.
Wojsko może żyć bez grosza, bo ma zapewniony wikt.
Wojsko może istnieć swojsko, kiedy wśród rodzinnych pól...
Lecz, kolego, wiesz, bez czego trudno wojsku wojskiem być?

Bez kompanii nie ma pułku,
bez kompanii wszystkim źle.
To podstawa każdej armii,
o tym każdy dzisiaj wie!
Bez kompanii nie ma zwycięstw
i strzelania wynik zły,
bez kompanii nie ma życia,
bez kompanii nie ma nic!

Żołnierz może się zakochać, żołnierz młody prawo ma.
Żołnierz może się wycofać, gdy miłości droga zła...
I w kompanii wśród kolegów ponarzekać może też,
że nagrody w Kołobrzegu dziś nie zdobył, ale wiesz...
Bez kompanii nie ma pułku...

ВЫШЭЙ УСЯЛЯКІХ ДАВЕДНІКАЎ

Зайшлі ў кнігарню двое. Ён і яна. Відаць, што не ў гумары. Спяшаюцца, усё разглядаюць, перабіраюць, лістаюць кніжкі, чагосьці шукаюць.

— Купіце энцыклапедычны даведнік, — раіць прадавец. — Дапоўненае выданне. Паглядзіце, як прыгожа выдадзены.

— А што ў ім такое? — пытае ён.

— Тут ёсць усё, што неабходна і карысна ведаць адукаванаму чалавеку.

— Дзякую! Мая жонка ведае нават тое, што і не трэба ведаць.

УДАКЛАДНЕННІ

Бабуля спытала ўнука:

— Чаму гэта ў цябе па гісторыі тройка? Як я вучылася, у мяне па гісторыі былі адны пяцёркі.

— Дык тады ж гісторыя была карацейшая, — адказаў унук.

З франтавога гумару

НЕ Ў БРЫВО, А Ў ВОКА

— Фрыц, чаму ваша дывізія называецца „Мёртвая галава"?

— Таму, што ў ёй жывых галоў амаль не засталося.

ЗАКАПАЛІСЯ

— Гер обер-лейтэнант, каб пазбегнуць непатрэбных страт, часцей закапвайцеся ў зямлю.

— Мы ж і закапваемся. Учора дзве роты закапалі.

НОВАЯ ТАКТЫКА

— Навошта гэта фашысцкі генерал прымушае сваіх салдат маршыраваць задам наперад?

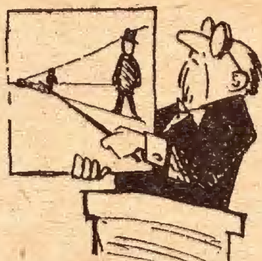
— А для таго, каб салдаты не здагадаліся — наступаюць яны ці адступаюць.

НАІЎНАСЦЬ

— Гер обер-лейтэнант, а вы бачылі блізка партызанаў?

— Што ты, Ганс! Хто бачыў блізка партызан, той ужо болей нічога не ўбачыць.

ПУНКТ ПОГЛЯДУ

Вядомы матэматык Д. Гільберт на лекцыі ў Гетынгенскім універсітэце нейк сказаў:

— Перад кожным чалавекам пэўны гарызонт. Іншы раз ён з якіх-небудзь прычын памяншаецца да бясконца малых велічынь, сходзячыся ў адным пункце. Тады чалавек кажа: гэта мой пункт погляду.

ПЕРАБОРЛІВЫ

— Сынок, з'еш баршчу.
— Не хачу.
— Ну — кашы ячнай.
— Нясмачна.
— Пакаштуй тварагу.
— Не магу.
— Дык еш павідла.
— Абрыдла.
— Сёрбай тады суп.
— Не... ні ў зуб.
— Смакуй варэнне.
— Ад яго верне.
— Адведай бліны.
— Эх, вінца б...
Чарку маці
Нясе дзіцяці...

Пятро Крук

НЕ НАВУЧЫЛАСЯ

— Мама, ты не ведаеш, у якой настаўніцы вучылася цёця Валя?

— А што такое?

— Ды яна ж арыфметыкі не ведае. Замест пяці злотых рэшты дае толькі тры...

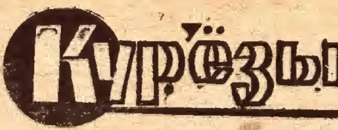
У ШКОЛЕ

Настаўнік звяртаецца да вучня:

— Якім спосабам апыляюцца кветкі?

— З дапамогай аўтамабіля, пан настаўнік.

ПРЫВІДЫ У ЛАНАО ДЭЛЬ СУР

Фінансісты не вераць у прывіды, яны вераць лічбам. Але іменна фінінспектары выявілі нядаўна ў правінцыі Ланао дэль Сур на філіпінскім востраве Мінданао больш чым паўтары тысячы „прывідаў". Самае дзіўнае ў гэтай гісторыі было тое, што ўсе яны жылі ў сферы асветы. 1.602 пасады настаўнікаў у правінцыі аказаліся фіктыўнымі. На працягу 10 гадоў „мёртвыя душы" атрымлівалі зарплату, з'ядаючы штогод 6 мільёнаў песа з і без таго мізэрных асігнаванняў на асвету.

„АПОСТАЛ АЎТАСТРАД" НЕ СТРАЧВАЕ НАДЗЕІ...

Англійскі свяшчэннік Джон Гудвіл, які атрымаў мянушку „апостала аўтастрад" у дні энергетычнага крызісу апынуўся ў цяжкім становішчы. Справа ў тым, што яго паходная аўтацарква расходавала вялікую колькасць бензіну. Але Гудвіл пашукаў выхад і знайшоў. У адной са сваіх пропаведзей ён звярнуўся да сваіх калег-шафёраў з наступнымі словамі: „Верце і памятайце, што нават калі высахнуць усе крыніцы нафты, вы зможаце ехаць на высокаактанавым бензіне вашага духу".

У КОЖНЫМ ЖАРЦЕ — ДОЛЯ ПРАЎДЫ

Усё, што псуе зубы, — зло, лічаць англічане. Аднак, як сведчыць газета „Дэйлі экспрэс", яны ў той час жа з'яўляюцца вялікімі аматарамі салодкасцей і маюць вялікі поспех у гэтай справе. Нездарма на Брытанскіх астравах папулярны жарт, што англічане займаюць сярод краін „Агульнага рынку" першае месца па размовах аб неабходнасці берагчы зубы і апошняе па таму, як гэтыя добрыя пажаданні ажыццяўляюцца.

Калі хочаш мець рэпутацыю мудрага чалавека, дык старайся як найэканомней дэманстраваць сваю дурноту.